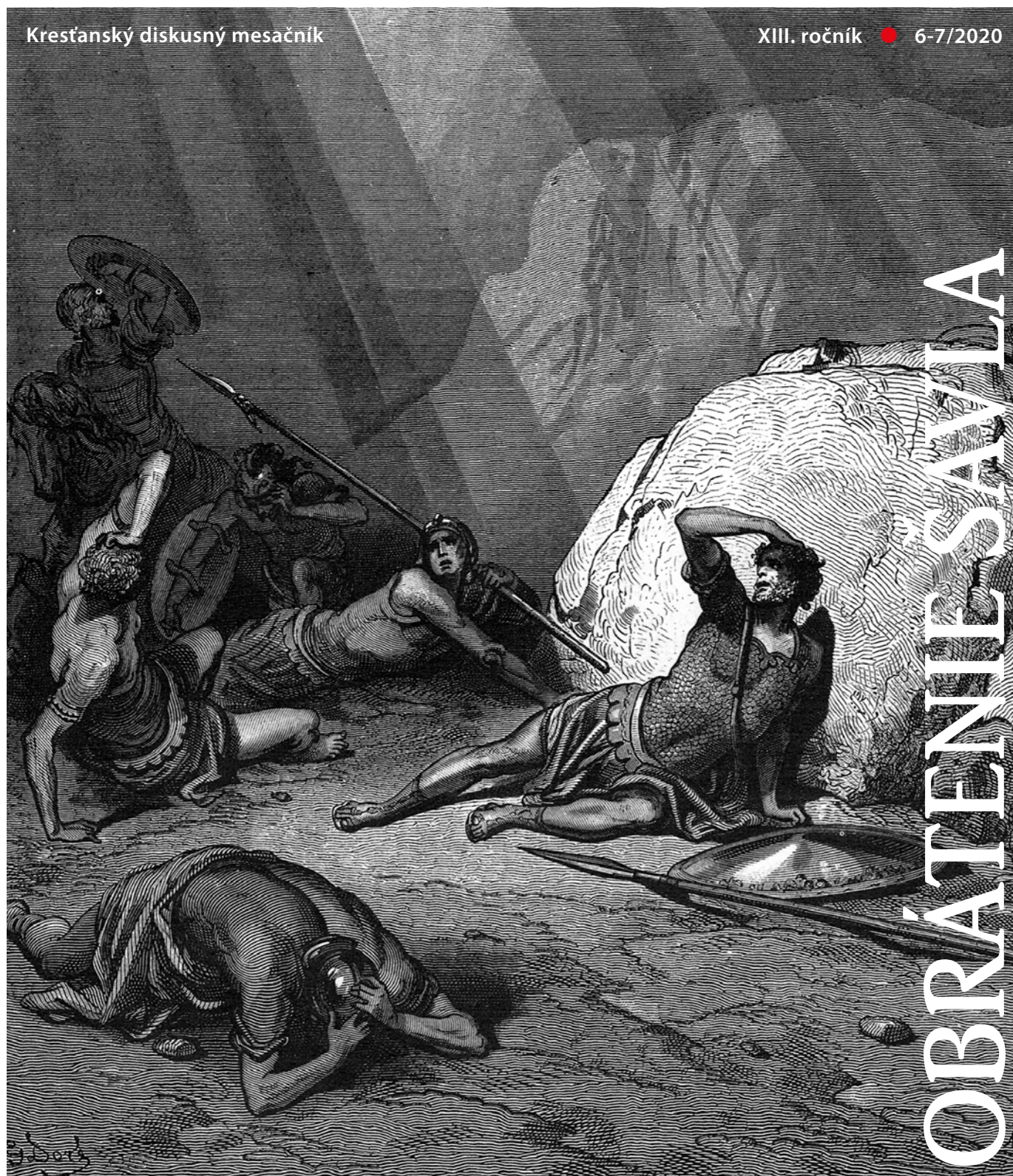

DIALOG

Kresťanský diskusný mesačník

XIII. ročník ● 6-7/2020

OBRÁTKENIE SAVIA

O B S A H

Pieseň pútnikov POSLUŠNOSŤ J. Calvo Aguilar	4
Úvaha STOROČNÝ TRIANON Š. Markuš	5
Úvaha ČO S NEDELOU? M. Bodolló	8
Téma EVANJELIUM MENÍ FARIZEJA ŠAVLA Š. Markuš	10
Čítanie na pokračovanie AKO JE TO S DUCHOM SVÄTÝM Werner de Boor	19
Ku káve STRACH A ODVAHA D. Pastíračik	22
Misia BOŽIA BLÍZKOSŤ S. Gallová RUKA V RUKE D. Guťanová	23
Úvahy z trolejbusu U NÁS DOMA... Tomáš Komrska	29
Spod orecha O SPRÁVE A PRIZNANÍ B. Piatko	30
RELAX	31

S. Havadejová: Karanténa

Časopis Dialóg vychádza s podporou Cirkvi bratskej,
ale obsah jednotlivých príspevkov nevyhnutne nevyjadruje
duchovné presvedčenia Cirkvi bratskej.

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky: cena + poštovné

PRIVÍTAME VAŠU POMOC, KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:

IBAN: SK761100000002621041859, BIC: TATRSKBX, VS: 2020

Redakčná rada: Juraj Institoris, Tomáš Komrska, Tibor Máhrik, Bohuslav Piatko, Rastislav Števkó

Čestný člen: Štefan Markuš

Šéfredaktor: Bohuslav Piatko, bpiatko@swanmail.sk, Jazyková úprava: Dagmar Balková

Dizajn a grafické spracovanie: Martin Piatko

Sídlo vydavateľa: Živnostenská 2, 811 06 Bratislava, IČO: 35 757 43

Adresa redakcie: Sadová 28, 900 51 Zohor, č. tel.: 0903 474 142,

e-mail: svatava@swanmail.sk, web: www.dialog.cb.sk

Vydavateľ: Media Svatava, spol. s r.o. Vyšlo: 18. 6. 2020 Tlač: Express tlač

1. strana obálky: G. Doré: Obrátenie Šavla 4. strana obálky: J. Beliš: Landart

EV: 2670/08 ISSN: 1337-6985

ODOLNOST

Prázdniny začínají. Mnozí z nás posíláme své děti na tábory, nebo prázdniny trávíme v přírodě, na chalupě či kempu. Prázdniny jsou skvělým výchovným obdobím. A tábory obzvlášť. Rodiče si mohou trochu odpočinout od svých dětí. A jejich potomstvo se může naučit soběstačnosti a samostatnosti.

Bývá mi líto, že naše děti už zřejmě nikdy nezažijí tu divokost, kterou prožil můj tatínek, který po válce, v roce 1947, vedl skautský tábor v Gaderské dolině pod Velkou Fatrou. Do Turčianského Martina dojeli z Brna vlakem, na nákladním vagóně. Stany měli z propustných válečných celt. V noci byli táborníci zabalení do obyčejné deky. Celý tábor si postavili – kuchyň, podsady ke stanům, velkou bránu se strážní věží i sportovní hřiště, včetně upletení sítě na volejbal. Stavba trvala skoro týden. A potom si měsíc prali, vařili, chodili pro dříví, jezdili s dvoukolákem pro potraviny, kterých bylo v poválečné době velmi málo. Děcka bavila samostatnost. Jediným dospělým vedoucím na táboře byl tatínek. Bylo mu 21 let. Nejstarší pomocníci jen o čtyři roky mladší. V okolních horách se navíc potulovali odzbrojení banderovci. Skautíci se s nimi dokonce i setkali! Nevím, zda měli tehdy rodiče o své děti velký či malý strach. Všichni táborníci se vrátili spokojeni a nadšení. Dodnes se scházejí. Jak museli být pobytem zoceleni! Jak jim muselo vzrůst sebevědomí!

Takový tábor dnes nezažijeme. Ve vyhláškách je nařízeno, že účastníci musí přijet do vybaveného zařízení. Snad každé dítě vlastní telefon a rodiče vědí, co se s nimi děje. Zažil jsem, jak si malá holka na pobytu poručila mobilem řízek. Babička s dědečkem neváhali obětovat šedesát kilometrů jízdy autem a dovést kýženou potravinu, aby chutě jejich vnučky nestrádaly. Ano, časy se mění.

Každá generace přemýšlí nad otázkou: „Co z těch našich dětí vyrostе?“ Tu otázku si dnes dávají i psychologové, kteří mluví o rapidním snižování odolnosti dětí, jak psychické, tak fyzické. Nové generace jsou zranitelnější. Ovšem snižuje se i odolnost rodičů, kteří bez pocitu kontroly nad svými ratolestmi nemohou vydržet. Začíná se používat pojem „vrtulníkoví rodiče“, kteří stále sledují své potomky.

Když o tom každý rok o prázdninách přemýšlívám, připomínám si slova z prvních kapitol Bible. Zazněla ve chvíli vyhnání z dávného Edenu: *Kvůli tobě nechť je země prokleta; po celý svůj život z ní budeš jíst v trápení. Vydá ti jenom trní a hloží a budeš jíst polní byliny. V potu své tváře budeš jíst chléb, dokud se nenavrátiš do země, z níž jsi byl vzat.*

Každá generace chce ze sebe sejmout těžké břemeno onoho Božího slova, které zaznělo dávno nad lidstvem. Každým rokem žijeme, aspoň u nás v Evropě, blahobytněji a máme zdánlivě vše pod kontrolou, i naše děti. Uprostřed této pohody zjišťujeme, že jistou míru trápení všichni potřebujeme. Jedna moje známá, zkušená matka a ředitelka mateřské školy, říkává, že děti potřebují prožít „traumátka“. Tedy drobné těžké chvíle, které musí překonat. V biblické knize Přísloví čteme podobnou prázdninovou radu: *Jizvy a modřiny vydrhnou špatnost a rány pročistí nejvnitřnější útroby.* Jaká moudrost a pravda je v těch slovech ukryta.

A tak milí čtenáři – rodiče a prarodiče, až budete chtít mít své děti plně pod kontrolou, až budete sahat po mobilu, abyste jim zavolali na tábor, vzpomeňte na moudrá slova dětské psycholožky, zabývající se odolností dětí, paní dr. Hoskovcové: „Uchránit dítě před nebezpečím světa je ideál, který nemůžeme naplnit, protože tu jednoduše nemůžeme být stále a navíc tu nebudeme věčně. Lépe je udělat co nejvíc proto, aby si dítě dokázalo poradit samo.“ Tak nezbyvá popřát pokojný prázdninový čas, navzdory všem strachům. ■

PETR KUČERA

(Kazatel CB vo Frýdku-Místku, od 1. 9. kazatel CB Bratislava-Cukrová.)

STÍLPČEK:

Akí sme, takí sme...

Akí sme, takí sme – jednoducho sme Slováci. Zlaté ručičky, ktorými sme sa tak v histórii chváli asi naši dedovia a pradedovia zabudli v Budapešti a vo Viedni, keď ich dostávali. Viac ako zručnosti nám zostalo závisť, viac ako spokojnosť si pestujeme jej opak, častejšie ako slová vďaky znie našimi dolinami i rovinami hundranie, sťažovanie a nespokojnosť hraničiaca až s nenávisťou. Východniari hovoria: I tak še dá...

Nuž – dá i nedá. Dakoho to uspokojuje, dakomu to prekáža. Ja patríam k tým druhým. Som vďačný Hospodinovi za každý deň života taký, aký mi ho každé ráno posiela. Som vďačný, že sme v zdraví prežili asi najmasovejšiu pandémiu v histórii ľudstva. Nefrflal som na obmedzenia – dokázal som necestovať, nefrflal som ani keď som sa desiatkykrát musel vrátiť z ulice, alebo až spreď obchodu, lebo som si zabudol rúško. Nezlakol som sa, že mi vláda chce zobrať osobnú slobodu, ani sa nehnevám, ak nebudeme môcť ísť v lete k moru.

Som vďačný za tých, ktorí nás obmedzili, ktorí nám všeličo zakázali a všeličo prikázali. Nemám v úmysle za to žalovať vládu, ani premiéra, ani krízový štáb. Niektorí sa na to vraj chystajú. Podľa nich to boli zbytočné opatrenia, veď sa u nás nič strašné nedialo. Ale – myslím si, že nič strašné sa nedialo preto, lebo boli včas prijaté tvrdé opatrenia. Takže – Slováci, radšej mám Talianov – tí síce tiež podávajú žaloby na neznáme osoby (asi zodpovedné za verejný život), ale žalujú ich za to, že účinné a tvrdé opatrenia neprijali včas.

Vďaka tým, čo zabezpečili, že Slovensko prežilo pandémiu bez masových hrobov. Zatiaľ...

Nuž – akí sme, takí sme... ■

(B. Piatko)

POSLUŠNOST

JOSÉ CALVO AGUILAR
(Vikár v zbore CB Žilina.)

Poslušnosť nikdy nebola mojim obľúbeným slovom. Poslušnosť sa mi spája s detstvom a s „nelogickými“ požiadavkami, ktorým som nerozumel. Často sa odo mňa žiadala slepá poslušnosť a hoci jej účel bol pre moje vlastné dobro (uprac si izbu, vyčisti si zuby, jedlo musíš jesť príborom, nie rukami, atď...) bolo pre mňa ťažké poslúchnuť, keď som nevedel, prečo by som to mal robiť. Žalm 132 nám pomôže lepšie rozumieť tomu, čo je a čo nie je poslušnosť.

Pamätaj

Kľúčové slovo v tejto piesni je „pamätaj“. Poslušnosť bude (podľa tohto žalmu) založená na tom, že si „pamätám“. Žalm pripomína Archu Zmluvy a udalosti, ktoré s ňou súvisia. Archa Zmluvy bola symbolom Božej prítomnosti v Izraeli a dve udalosti s ňou spojené nám pomôžu lepšie rozumieť, ako je poslušnosť spojená s našou pútnickou cestou.

Cesty Archy

Prvú udalosť, ktorú si musíme pripomínať je boj Izraela proti Filištíncom (1Sam 4, 7). V týchto kapitolách vidíme vojnu, ktorú Izraeliti prehrávali, a tak starší (zrejme Sudcovia, velitelia Izraela) povedali, nech prinesú do tábora Archu Zmluvy, aby im Hospodinova prítomnosť pomohla zvíťaziť (1Sam 4, 3). Archa im však nepomohla, Izraeliti prehrali boj a Archu si Filištínci zobrali ako *korisť* (1Sam 4, 11).

Prečo im Boh nepomohol? Zdalo by sa, že hľadali Boha, ale v skutočnosti si budovali svoju vlastnú agendu a „Boh“ (symbol Jeho prítomnosti) bol pre nich len „magickým artefaktom“, ktorý mal zabezpečiť víťazstvo.

Na druhej strane stojí Dávidov príbeh. Krátko po tom, ako Filištínci ukoristili Archu, museli ju vrátiť, lebo na nich Boh poslal rôzne rany (1Sam 5). Avšak ani Izraeliti neposlúchali zákony, ktoré im dal Hospodin, a tak aj ich postihli tresty (1Sam 6, 19). Rozhodli sa teda, že Archu nevrátia do Jeruzalema, ale že ju nechajú v Kirjat-Jearíme, kde ostala približne 60 rokov. Keď sa Dávid o 60 rokov neskôr stal kráľom Izraela a počul, že Archa je v Kirjat-Jearíme, povedal si, že Boh musí mať popredné miesto v jeho kráľovstve a Archu dal doniesť do Jeruzalema. Pri návrate Archy do Jeruzalema zorganizoval veľký sprievod, ktorý uctieval Hospodinovo meno. (2Sam 6, 5)

Pamätám, preto som poslušný

Aký rozdiel... Jedni sa snažili Božiu prítomnosť využiť na svoje vlastné dobro. Druhí sa tešili z Božej prítomnosti a uctievali Ho za to, kým je. O tom sa spieva v Žalme 132. Dávid si pamätal, a preto bol poslušný. Pamätal na to, ako mu Boh pomohol, ako ho chránil pred nepriateľmi v ťažkých časoch. Preto vrátil Archu a bol poslušný, pretože vie, že Boh robí všetko dobré.

Ak nám naši rodičia (alebo aj učitelia, šéfovia, ktokoľvek v pozícii authority) neustále budú veci nelogicky a nerozumne prikazovať, poslušnosť nám pôjde (pravdepodobne) veľmi ťažko. Avšak, ak tí istí ľudia budú niečo od nás chcieť a vysvetlia nám prečo, alebo nám ukážu, že Boh je vždy pre naše dobro, byť poslušným bude oveľa ľahšie.

Preto si pútnici (a my by sme tiež mali) spievali túto pieseň, keď išli do Jeruzalema. Aby si pripomenuli, že Boh je dobrý a že je to pre naše vlastné dobro, keď od nás žiada poslušnosť. ■

Aktivista Svetového zväzu Maďarov zbierajúci podpisy na podporu zrušenia „potupného mierového diktátu“ v budapešťskom podchode pri západnej železničnej stanici kolektívnu pamäť ľudí nostalgicky oživuje heslom: „Trianon nie je večný. Nie je vytesaný do kameňa!“

K STOROČNICI TRIANONSKEJ MIEROVEJ ZMLUVY

ŠTEFAN MARKUŠ

(V rokoch 1998–2002 bol veľvyslancom SR v Maďarsku, okrem iného sa venuje aj maďarsko-slovenským vzťahom)

Historické vedomie občanov Karpatskej kotliny sa vždy prebúda pri spomienke na udalosti, ktoré sa udiali v paláci Grand Trianon na zámku Versailles pri Paríži. Sto rokov po podpísaní Trianonskej mierovej zmluvy o usporiadaní hraníc po rozpade rakúsko-uhorskej monarchie, si naši južní susedia pripomínajú v inom kontexte ako my.

V Karpatskej kotline vnímame dve antagonistické skupiny národov: Jedna sa odvoláva na historickú nespravodlivosť, ktorá sa dá odčiniť iba návratom do pôvodného stavu integrity niekdajšieho Veľkého Uhorska. Do tejto skupiny sa hlásia všetci, čo sa ani po sto rokoch nedokážu trpezlivo postaviť zoči-voči 4. júnu 1920. Nezabúdajú na historické poníženie národa a nedokážu vyargumentovať, čo by bolo bývalo v tom čase spravodlivejšie. Je pozoruhodné, že príčiny rozpadu monarchie nedokážu racionálne analyzovať. O reflexii podielu viny priamo zainteresovaných do tvorby povojnového politického usporiadania pomerov v strednej Európe ani nehovoriac. Obyvateľstvo v okypnenej krajine je kŕmené ilúziou možných návratov a vierou, že na tragédii Trianonu vládnuca mocenská trieda Uhorska nenesie nijakú vinu.

Čo sa dialo v multietnickej krajine pred Trianonom ich nezaujíma. Pravdu a odpovede na otázku, prečo veľmoci a nástupnícke štáty boli voči Uhorsku po prehranej vojne „nespravodlivé“, *a priori* odmietajú. Povoynové usporiadanie Európy v kauzálnych súvislostiach pokladajú za bezprecedentné

zdeformovanie medzinárodného práva. Diskusie o téme, že každá vojna je rizikom a –, že po prehratej vojne víťazi majú v rukách silnejšie tromfy a využívajú prednostné právo ponúknuť určitý druh aj nespravodlivého mieru – sú márne. Historický poznatok, že národy sa nehrnú do zbytočných rizík, nenachádza ozvu. Myslenie v tejto citlivej téme oklasifikoval maďarský národohospodár (Sándor Kopátsy) hodnotením, že „...kto po prehranej vojne požaduje spravodlivosť, ten zostáva iba zástancom vojen“. Poučením je, že rizikom každej vojny je nemožné počítať po porážke so spravodlivosťou.

V súvislosti s príčinami rozpadu monarchie je viac nezodpovedaných otázok. Prečo išlo Uhorské kráľovstvo tak oduševnene do vojny? Veď výstrelmi v Sarajeve sa neriešili nijaké uhorské záujmy. Chcelo byť ešte „väčšie“? Prečo išli Maďari do Srbska? Prečo sa postavili na stranu tých, ktorí 1. svetovú vojnu vyvolali? Hrnúť sa s veľkou vervou do vojny a očakávať aj v prípade porážky spravodlivosť, je nepochopiteľné až absurdné. To je problém skupiny nostalgicky túžiacich po časoch návratu „Veľkého Uhorska.“

Z histórie

Pripomeňme si ešte, čo sme si z dejepisu zapamätali o udalostiach spred 100 rokov. Keď vedenie CaK monarchie priznalo porážku vo vojne, potom následná vyjednávací taktika grófa Alberta Apponyiho a spol. vo Versailles mala byť založená na princípe sebaurčenia zúčastnených národov, vrátane Uhorska. Zásada sebaurčenia – uplatňovaná aj pre väčšinový maďarský národ – mohla pôvodné územie Uhorska rozdeliť skôr na spravodlivejšom etnickom princípe vnútri Karpatskej kotliny. Spravodlivejší Trianon by znamenal, že Uhorsko stratí Chorvátsko, časť Vojvodiny, väčšiu časť Sedmohradska, časť Horného Uhorska (Felvidéku), Báčku aj Banát. Keby „vyjednávači“ presadzovali princíp sebaurčenia, boli by schopní udržať územia, na ktorých v prevažnej miere žili etnickí Maďari spolu so Slováckmi, Nemcami, Rumunmi, Srbmi a Rusinmi. Problémy by samozrejme ďalej pretrvávali s menšinami, ktoré by na takom teritóriu zostali. Existujú prepočty, že v takom prípade by rozloženie Maďarska dosahovalo 120 000 km² s 12 miliónmi obyvateľov (teda namiesto 93 000 km² s 7 600 000 obyvateľmi). Bolo by to znamenalo, že Trianon by neodtrhol „nespravodlivo“ 2/3 rozlohy pôvodného územia a väčšiu polovicu obyvateľstva, ale iba 1/5 rozlohy a 1/4 obyvateľstva. Maďarskí historici dnes tvrdia, že vo Versailles bola na negociáciu takého rozdelenia šanca. Maďari ju nevyužili a o uplatnenie zásady sebaurčenia pre všetkých sa na začiatku ani neusilovali. Bojovali o všetko pôvodné. Dostali ponuku od víťazov. Výsledok však dodnes nazývajú historickou krivdou. Zaoberať sa požiadavkami národov okolo rokovacieho stola a vnímať ich ako dôsledok predchádzajúcej uhorskej politiky, nepokladala maďarská reprezentácia za oprávnené.

Čo sa zmenilo

Po sto rokoch sa v maďarskom myslení nič nezmenilo. Uvedomenie si, že po každej prehranej vojne akúkoľvek „spravodlivosť“ treba hodnotiť vo formulke „príčina – následok“, abscentuje. Historik Ignác Romsics (Trianonská mierová zmluva, Kaligram, 2006) píše objektívne o rozporoch medzi národmi Rakúsko-Uhorskej monarchie a ich oprávnenej túžbe práva na sebaurčenie. Je pozoruhodné, že maďarské intelektuálne kruhy priznávajú, že zásadu sebaurčenia národov vo svojich dlhých dejinách v Uhorsku nikdy neprijali a v praxi ani neuplatňovali. Najmä nie po rakúsko-uhorskom vyrovnaní. Treba vedieť, že téma sebaurčenia, podobne ako požiadavka referenda, sa v Trianone objavila vo chvíli poslednej záchrany, keď maďarská delegácia videla, že pôvodné Veľké Uhorsko nezachráni. Piati grófi – Albert Apponyi, Pál Teleki, István Bethlen, Imre a István Csákyovci – nastolili potrebu uplatňovania zásady sebaurčenia len ako záchranný manéver pre nedotknuteľnosť pôvodného územia Uhorska. Problém emotívne prezentovali ako his-

torické právo „na tisícročné vlastníctvo územia.“ To, čo Maďari žiadali pre seba, neboli schopní priznať iným. Odmietnutie práva na sebaurčenie pre národy v Uhorsku sa stalo tragickým vtedy, keď po prehranej vojne iná možnosť už neexistovala. Pre zúčastnené strany v Trianone bola zásada sebaurčenia prioritnou otázkou. Ten, kto túto zásadu obojstranne neprijal, s tým sa seriózne nerokovalo. História Veľkého Uhorska svedčí o tom, že oddávna existovalo úsilie utvoriť homogénny maďarský štát, pričom nezáležalo na tom, kto stál na jeho čele. Či to bol Kálmán Tisza, Mihály Károlyi, komunista Béla Kun, István Bethlen či Miklós Horthy. Princíp sebaurčenia však nebol nikdy v maďarskej politike aktuálny. Politici Uhorska pred či po Trianone, v akceptácii práva menšín vždy videli iba zradu vlastného národa.

Skupina, ktorá ešte aj v 21. storočí argumentuje tézou „historickej krivdy“, sa opiera o mocenskú prax vládnuvich elít Veľkého Uhorska, že uplatňovanie obojstrannej zásady sebaurčenia pre víťazov aj nástupnícke štáty sa nemohla akceptovať z etnických aj politických dôvodov, lebo ju Maďari odmietali počas celej svojej tisícročnej existencie. Podobné názory počuť aj o realizácii demokratického ľudového hlasovania. Maďarskí historici, ale aj súčasní politici, vyčítajú tvorcom mierovej zmluvy, že neakceptovali požiadavku na usporiadanie plebiscitu na územiach, kde žili maďarské menšiny (Slovensko, Sedmohradsko, Podkarpatská Rus, Vojvodina). Zabúdajú však na to, že by to bolo pri rokovaniach v Trianone márnym pokusom, lebo v Uhorskom kráľovstve mechanizmus všeludového hlasovania nebol nikdy vyskúšaný. Najvyššia rada v Trianone túto možnosť Maďarom odmietla s odôvodnením, že referendum by sa iba potvrdilo predchádzajúce dobrovoľné rozhodnutie národov opustiť Uhorsko. Maďarská politika obhajovala zašlú históriu a jej protagonisti neboli schopní akceptovať zmenu geopolitickej paradigmy.

Oslavy storočnice

Prípravy na oslavy storočnice Trianonu sa začali na základe uznesenia maďarského parlamentu 18. 6. 2019. Sté výročie Trianonu bol vyhlásený za „Rok národnej spolupatričnosti.“ Iniciátorom návrhu pre politické rozhodnutie bola Maďarská stála konferencia. Vláda Viktora Orbána reagovala pohotovo na výzvu a už v auguste 2018 vypísala súťaž na primerané umelecké stvárnenie pamiatky tejto truchlivej historickej udalosti na Kossuthovom námestí v Budapešti. V apríli 2019 zverejnili víťazný projekt pamätníka v podobe architektonickej kompozície vo forme 100 metrov dlhého, 4 metre širokého a 4 metre hlbokého tunela zapusteného do zeme, so vstupnou rampou z Kossuthovho námestia. Dielo má pripomínať trianonský „mierový diktát“, bez symbolov iredentizmu. Do kamennej steny budú vytesané maďarské názvy všetkých osád podľa sta-

vu v dobe sčítania ľudu Uhorského kráľovstva z roku 1913. Mená 12 537 mien miest a dedín budú uvedené v maďarskom znení podľa unifikácie z roku 1898. Má to byť akási symbolika, ktorá vyjadruje jednotu Maďarov v Karpatskej kotline od Bratislavy až do Nového Sadu, z Mukačeva do Eisenstadtu a z Kluže do Osijeku. V priesečníku týchto ciest budú vytesané názvy miest a dedín okypteného Maďarska.

Autorovi článku nedá nespo- menúť dojmy so vzhliadnutia pamätníka k storočnici Trianonu. Zo schodov parlamentu nič nevidno – iba rampu klesajúcu do podzemia. Príchodom k budove parlamentu od Dunaja sme zneistení, lebo najprv nás upúta obnovená socha bývalého predsedu uhorskej vlády po rakúsko-uhorskom vyrovnaní Gyulu Andrásyho a jeho jazdecký kôň, ďalej vztýčený kôň Ferenc Rákócziho II. Obďaleč zase sochárska kompozícia s Lajosom Kossuthom. Slávne osobnosti, ktoré tvorili históriu Uhorska.

A keď sa pozriete na priečelie budovy parlamentu, tak vás prekvapí skompletizovaná galéria erbov uhorských miest. V rámci príprav na oslavy storočnice totiž kunsthistorici zistili, že predkovia, ktorí postavili honosnú budovu uhorského snemu neodviedli poctivú prácu a galériu erbov na fasáde nedokončili. Absentujú na nej erby 120 uhorských miest. Sté výročie Trianonu teda poskytlo možnosť nápravy a galériu doplnili aj erbami Dolného Kubína, Zlatých Moraviec, Dobšinej, Nových Zámok, Gelnice, Spišskej Novej Vsi, Šiah, Jelšavy, Levíc, Lučenca, Revúcej, Nitry, Popradu, Rimavskej Soboty, Šamorína, Spišských Vlachov a Spišského Podhradia. Doplnená galéria erbov bola slávnostne odhalená taktiež 4. júna t. r.

Čo to prináša

Problém strany Fidesz spočíva v tom, že interpretáciou minulosti polarizuje spoločnosť. Slepó oddaní spolupútnici Orbána sú presvedčení, že maďarský politik s takým talentom a štátnickým rozhľadom ako on, sa narodí iba raz za tisícročie. Preto by mal konať. Petőfiho výzva „Itt az idő, most vagy soha!“ (Nastal ten čas, teraz alebo nikdy!) sa stáva pre tvrdé krídlo Fideszu príležitosťou, ktorá sa už nemusí zopakovať. Dnes nikto nevie, ako sa Maďari s názorovou polarizáciou v otázke „historickej krivdy“ vyrovnajú. Preto Rok národnej spolupatričnosti pri storočnici Trianonu je pre Viktora Orbána skôr problémom. Ak bude frustrovať tábor tvrdých postojov nerealistickými návrhmi o vyrovnaní sa s minulosťou, jeho pozícia sa v úlohe vodcu ná-

Pamätník odhalený roku 2008 v Slováckmi založenom dolnozemskom meste Békéscsaba, pripomína gilotínu, ktorá padá na mapu Veľkého Uhorska.

roda bude devalvovať. To nie je slovenský pohľad na súčasnú politiku Maďarska, ale hlas nemeňovaných intelektuálov v krajine Viktora Orbána.

Niektorí politici Fideszu zdôrazňujú, že náprava následkov Trianonu je možná iba re-integráciou všetkých Maďarov v Karpatskej kotline. K tomuto účelu boli prijaté zákony o zjednotení navrátení maďarského štátneho občianstva Maďarom žijúcim mimo územia súčasného Maďarska. Vláda vytvorila rôzne inštitúcie na podporu spolupatričnosti a jednoty rozdeleného maďarského národa (ako Fórum maďarským parlamentných poslancov Karpatskej kotliny, Stála maďarská konferencia, Zväz mnohopočetných maďarských rodín a pod.) ako aj systém poskytovania obrovských finančných prostriedkov na podporu maďarských podnikateľských subjektov v susedných krajinách, pomocou ktorých sa má vytvoriť jednotný ekonomický priestor Karpatskej kotliny na budovanie predškolských a školských zariadení s maďarským vyučovacím jazykom v susedných štátoch.

Extrémistom sa takáto metóda nápravy trianonskej krivdy zdá nedostatočná. Volajú po radikálnejšom riešení a vystúpili s požiadavkou, aby parlament anuloval zákon z roku 1921, ktorým bola ratifikovaná Trianonská mierová zmluva. Celosvetový zväz Maďarov a Spoločnosť Trianon v roku 2018 spustila celonárodnú petíciu na revíziu Trianonu. Plánom je získať do 4. júna 2020 jeden milión podporovateľov. Do konca februára 2020 zbierali 200 tisíc podpisov. Iniciátorom petície je aj historik Ernő Raffay, ktorý tvrdí, že „Trianon nie je uzavretá kapitola a hranice nemožno pokladať za nemenné. Maďari sa konečne musia rozhodnúť, aké postoje treba k problematike zaujať.“

Podpredseda vlády Zsolt Semjén sa, na druhej strane, vyslovil, že spomienkové aktivity v Roku národnej spolupatričnosti sa nemajú „preháňať“ – aby sa nestali zámienkou pre vyvolanie šovinistických reakcií na strane susedných štátov. Oslavy majú trvať len do 4. júna a spomienky sa ukončia otvorením Pamätníka Trianonu. „Namiesto *trianizovania* potrebujeme spolupracovať so susedmi a posilňovať Strednú Európu“, vyhlásil premiér Orbán. Niečo sa v Maďarsku predsa len zmenilo. Pred rokmi Orbána vozili autom po krajine s nálepkou mapy Veľkého Uhorska, dnes sa usiluje o spoluprácu s nástupníckymi štátmi Veľkého Uhorska – Slovenskom, Rumunskom, Srbskom, Chorvátskom a Rakúskom a bojovať s nimi proti filozofii „dekadentného“ Západu a „pomýlenej“ Európskej únii. ■

ČO S NEDEĽOU?

MARIAN BODOLLÓ

Európske krajiny ako Nemecko, Poľsko, Taliansko a Belgicko už dávnejšie prijali v legislatíve, že každý posledný deň v týždni budú veľké obchody zatvorené. V dobe koronavírusu sa však do popredia dostáva otázka naštartovania ekonomiky aj znovuzavedením nedeľného predaja. Kým ekonómovia uvádzajú ako hlavné argumenty udržateľnosť zamestnanosti a tvorbu zisku, 80% slovenskej spoločnosti v nedávnom prieskume sa vyslovilo za zákaz predaja v nedeľu. Podľa tlačovej správy agentúry TASR zo dňa 20. 5. 2020 : „...drvivá väčšina slovenských spotrebiteľov sa prikláňa k názoru, že maloobchodné predajne potravín môžu ostať zatvorené v nedeľu aj do budúcnosti. Jednoznačne s tým súhlasí 59 % a skôr súhlasí 21 % opýtaných. Až 81 percent považuje zákaz nedeľného predaja pre pandémiu ochorenia COVID-19 za správny. Nedeľné obmedzenie v prípade supermarketov či väčších potravín neprekáža dokonca až 90 % opýtaných. Bez ohľadu na vek sú spotrebiteľia v tejto otázke jednotní. Až 84 percentám mladých spotrebiteľov od 18 do 25 rokov nemá problém so súčasným stavom a vo vekovej kategórii od 56 rokov je súhlas ešte vyšší.“

Ďalšie dôvody, ktoré rezonujú v spoločnosti v spojitosti so zákazom nedeľného predaja sú, že to má negatívny dopad na životy rodín a svätenie sviatočného dňa pre náboženské komunity. Strata zisku sa považuje za mýtus, pretože väčšina nákupov sa buď preloží, alebo vykoná deň predtým. Ak sa ľudia rozhodnú, že si niečo chcú kúpiť, čas v tom nezohráva až takú rolu. Naopak, zatvorený deň nás vedie k lepšiemu plánovaniu. K dispozícii sú aj znížené náklady na mzdy a účty za energie, nehovoriac o čase, ktorý sa môže využiť na regeneráciu organizmu.

Skúsme teda nad posledným trochu pouvažovať – čo je pre človeka dôležité, čo ho aj vnútorne uspokojuje.

Začnime najprv oddychom. Je to jedna z vecí, ktorá odráža prirodzenú biologickú potrebu po šiestich dňoch práce – siedmy deň oddychovať. (Experiment urobiť 9-dňový týždeň sa skončil neúspešne). Všimnime si napríklad spokojnosť ľudí ázijského kontinentu, kde sa dodržiava deň odpočinku. V moslimských krajinách je to jumu'ah, v Izraeli šabat, v kresťanských krajinách nedeľa (napr. Južná Kórea, Filipíny). Ak hovoríme o potrebe dovolenky ako nevyhnutnosti pre správnu regeneráciu, prečo ju čiastočne nevyužiť pre náš organizmus v podobe dňa voľna – nedele, ktorý máme? Ako sa inak zbaviť celotýždňového stresu, napätia a zrelaxovať? Veď po všetkých stránkach oddýchnutý občan je v konečnom dôsledku pre štát v práci prospešnejší.

Ak hovoríme o nedeli, dokážeme deň predtým a deň potom vyriešiť svoje materiálne potreby? A ďalej – vieme naložiť s voľným časom, ktorý takto vznikne? Vieme jedno i druhé dobre zmanažovať, alebo k tomu potrebujem „barly“ v podobe nákupných centier, namiesto zmysluplného času, ktorý môže rodina prežiť spolu? A čo spokojnosť v rodinách predavačov a všetkých, ktorí ponúkajú svoje služby v nedelu? O akom zisku hovoríme? V otázke nedeľného predaja si treba zodpovedať otázku férovo: aké hodnoty v spoločnosti chceme zákonmi podporovať – 7 dní zisku a konzumu, alebo nám stačí 6 dní zisku, aby sme získali 1 deň na oddych a pre rodinu.

Stvorenie pre vzťah

Tretie Božie prikázanie nás učí, že aspoň jeden deň v týždni by sme si mali oddýchnuť od práce a dať priestor na oslavu Pána. ⁸ *Pamätaj na deň sviatočného odpočinku a svät' ho!* ⁹ *Šesť dní budeš pracovať a konať svoju prácu,* ¹⁰ *ale siedmy deň je dňom sviatočného odpočinku pre Hospodina, tvojho Boha; nebudeš robiť nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja slúžka, ani tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý je v твоjich bránach,* ¹¹ *lebo za šesť dní utvoril Hospodin nebesá i zem, more i všetko, čo je v nich, a siedmy deň odpočíval; preto Hospodin požehnal deň sviatočného odpočinku a posvätil ho.* (Ex20, 8–11; a Deut. 5, 12–15)

Je zaujímavé, že aj sekulárne štúdie objavili myšlienku, že potrebujeme pravidelný oddych – pozri články v renomovaných periodikách ako New York Times, The Economist a Scientific American. Oddych je niečo, čo bolo pri stvorení zabudované do našich molekúl DNA.

Biblia hovorí, že sme boli stворení pre vzťah. Nie pre prácu. Ako povedal jeden môj známy: „Najdôležitejšie sú vzťahy, všetko ostatné sú detaily.“ Božie prikázania často čítame ako prikazy a zákazy a niekedy ako obmedzenie našej slobody. Autor diela však vie, ako náš duch, duša, telo fungujú a čo je pre nás najlepšie. V inštrukcii, ktorú hovorí v treťom prikázaní čítame nielen záujem o náš oddych, ale aj o oddych našich detí, zamestnancov, dokonca cudzinca. Napokon, vedci to v poslednom čase viac a viac zdôrazňujú – ide o psychologický benefit odpúšťania a účinky oddychu a budovania zmysluplných vzťahov na ľudský mozog.

Porozumieť významu dňa odpočinku (šabatu) nebolo jednoduché ani pre Ježišových súčasní-

kov. Ježiša chápali ako „narušiteľa“ šabatu. Židovskí náboženskí predstavitelia boli až zúrivi z toho, ako neprestajne v sobotu uzdravoval. Pre nich to bola práca. Avšak práve Ježiš bol tým, kto dodržiaval šabat. To náboženskí vodcovia v Ježišových dňoch nepochopili pravdivý a skutočný zmysel šabatu. Pridávali nové a nové pravidlá, ako ho dodržiavať. Toto smieš a toto nesmieš. Ježiš im vyjaviť pravdu, ako ju doteraz nechceli vnímať:

Kto z vás bude taký človek, ktorý keď bude mať jednu ovcu, keby mu spadla v sobotu (v deň odpočinku) do jamy, či ju nechytí a nevytiahne? A o koľko viac je človek než ovca. Preto sa smie v sobotu dobre robiť. (Mat 12, 11–12).

Presne v duchu slov „milovať Pána z celého srdca a z celej mysle a z celej sily, a milovať blížneho ako seba samého, je omnoho viac ako všetky zápalý a obeť.“ Prežívaním takéhoto života Ježiš dokonale predstavil Boží vzorec pre dobrý život. Teda žiaden obchod konaný v šabate, ani absolútna nečinnosť, ale prejavenie lásky blížnemu, k jeho životu, zdraviu – to je omnoho viac ako všetky zápalý a obeť. Boli sme stворení pre vzťah s Bohom a s ľuďmi.

Vďaka Ježišovmu dielu, končí každý týždeň pokojom – oddychom, ktorý odráža večný šabat. *Zostáva teda odpočinok ľudu Božiemu. Lebo každý, kto vošiel do Jeho odpočinku, odpočinul si od svojej práce tak ako Boh od svojej.* (Žid 4, 9–10).

V našej kultúre, postavenej na židovsko-kresťanských koreňoch sa v kalendári zachovali dva voľné dni – židovská sobota a kresťanská nedeľa. Aj keď sa samotný deň oddychu zmenil zo soboty na nedeľu, princíp zostáva rovnaký. Podľa Božieho návo- du na šťastný život teda naďalej pracujeme šesť dní v týždni a siedmy oddychujeme. Boh odpočíva a aj človeka pozýva odpočívať, lebo vie, že je to dobré. A pozýva, aby sme aj iných nechali odpočívať. ■

Radosť je postoj srdca

MUSÍME SA STÁLE UČIŤ, AKO FUNGOVAŤ VO VZŤAHOCH.

Rodičom radí nielen lásku bez podmienok, ale aj hranice, ako vymedzenie správnej cesty. Venuje sa prevencii kriminality a je hovorkyňou kampane Národný týždeň manželstva v ČR. Skúsenosť ju priviedla k presvedčeniu, že „najväčšie krízy vo vzťahoch vznikajú z mlčania o problémoch, o ktorých by sa malo hovoriť“. Psychologička **MARIE NOVÁKOVÁ**. Rozprávala sa s ňou EMÍLIA MIHOČOVÁ. Foto: DUŠAN MAJERNÍK

Vo februári sa konal Národný týždeň manželstva (NTM), kampaň s celoeurópskou pôsobnosťou. Uchytila sa aj v Českom, pomerne ateistickom prostredí?

Zdá sa mi, že kampaň NTM, ktorá upozorňuje na to, že manželstvo potrebuje pozornosť, čas, starostlivosť, zaujíma v súčasnej dobe výrazné miesto v médiách i aktivitách našej spoločnosti. Je pomaly považovaná za súčasť nášho života, premien roku. Ohlasy počujeme nielen z rozhlasu, televízie, z časopisov i rôznych periodík, ale i od ľudí okolo nás. Stovky akcií v rámci Českej republiky prebiehajú vo všetkých krajoch, a tak priťahujú pozornosť i regio-

nálnych médií, ale hlavne párov, rodín, ktoré chceme osloviť.

Vidíte už aj prvé výsledky?

Zaujímavá pre partnerské súžitie je skutočnosť, že manželský zväzok predlžuje trvalosť vzťahu, (v prvých piatich rokoch je to 55% rozchodov nezosobášených oproti 10% rozvodov zosobášených). Tiež deti predlžujú trvalosť vzťahu, každé dieťa až o desať rokov. Vzástlo nám množstvo sobášov, klesá rozvodovosť, rodí sa od roku 2013 stále viac detí. To všetko prispieva k tomu, že spoločnosť je prekvapená, hľadá, čo sa v našom prostredí premieňa. Kladie si otázky vedúce k záujmu o manželstvo a jeho trva-

losť. Takže konečne sme sa stali tiež poslami dobrých správ.

Rozvodovosť v Českej republike má teda klesajúcu tendenciu, stále je však pomerne vysoká. Dokážeme pomenovať najčastejšie dôvody, pre ktoré sa vzťahy rozpadajú?

Medzi najčastejšie príčiny patrí rozdielnosť pováh a ja za ňou vnímam i neochotu ustúpiť zo svojej pozície, rysy sebeckta, s ktorými bojuje každý z nás. Rastúce čísla zaznamenávame u tzv. neznalých alebo nespôsobilých. Sú to ľudia nevybavení skúsenosťou rodiny, zručnosťami k vzťahu – akými sú komunikácia, načúvanie; alebo ľudia chorí, s prevahou nar-

cizmu, neurotizmu. Zaujímavou špecifikáciou sú partneri nedisciplinovaní, neverní, neschopní trvalých vzťahov. Tu prevažujú nevery mužov. Vysoké čísla vnímame tiež pri závislom správaní, na prvom mieste to je alkoholizmus mužov. Ďalej, závislosť na informačných technológiách, je novým fenoménom závislostného správania sa, ktoré ohrozuje rodinu nielen v oblasti partnerských vzťahov.

Na Slovensku mal tohtoročný Národný týždeň manželstva centrálnu tému: Náš príbeh. Kedy sa začal písať príbeh vášho vzťahu s manželom?

S Pavlom sme uzatvorili manželstvo v roku 1986. Našej svadbe predchádzalo dlhšie chodenie. Spoznali sme sa na vysokej škole na internátoch, kde mal manžel na starosti spoločenstvo vysokoškolských. Ja som doň prišla so svojím chlapcom a on mal vtedy svoje dievča. Spočiatku sme spoločne organizovali stretnutia pre mladých, modlili sme sa za nich a pripravovali program. Manžel mi hovorí, že sa so mnou na duchovnej ceste cíti dobre. Bol konvertita, poznal Boha v rámci štúdia v Prahe. Ani ja som nepochádzala z harmonickej kresťanskej rodiny, maminka bola hlboko veriaca, otec mal židovské korene a bol veľmi ostro vyhranený proti viere. Ako zlomový okamih si obaja pamätáme chvíľu, keď sme sa večer prechádzali – nechodili sme vtedy spolu – ale hovorili sme o Bohu. Pavel mi vtedy povedal: „Mám z teba dojem, ako by si chcela žiť naplno s Bohom hneď zajtra.“ Začala som sa smiať: „Aké zajtra? Snáď dnes, nie?“ Zasmial sa tiež: „To sa mi páči. Tak ak chceš, budem ti pomáhať.“ No a pomáhať si navzájom na ceste...

Dlhodobé manželstvo je dnes už vzácnou zriedkavosťou, prekonalí ste aj vážnejšiu krízu?

Žijeme spolu 33 rokov. Z nás dvoch som asi ja ten dynamic-

kejší typ. Tiež vďaka tomu, že sa pohybujem uprostred rôzne problematických vzťahov, som veľmi citlivá na rizikové prejavy, zóny v tieni, manipuláciu. Dosť rýchlo reagujem a vymýšľam stratégie zlepšovania. Manžel mi hovorí, že práve to ho na mne baví. Najväčšia kríza vznikla asi z mlčania o problémoch, o ktorých sa malo hovoriť. Takže i my sme si vytvorili svoje zóny v tieni, ktoré mohli prejsť do ohrozenia alebo chronickej choroby vzťahu. Odborníci uvádzajú, že za približne 80-percentami rozpadnutých vzťahov sú dlhodobé neriešené konflikty a problémy. Zo svojej praxe poradcu a terapeutky to môžem len potvrdiť.

Máte dve deti, ktoré vyrastali v Prahe – nebola výchova práve v tomto prostredí náročná?

Pochádzam z hôr, z Beskyd. Mať malé deti v centre Prahy bolo pre mňa niečo celkom neuchopiteľného a nepochopiteľného. Bývali sme vtedy v samom centre Prahy, na námestí Republiky, vedľa Václavského námestia. Skoro žiadna zeleň, futbal sme hrali na Staromestskom námestí, na piesok sme chodili do „Husákovho ticha“ vedľa rušnej cesty. Napriek tomu deti neprišli o nič. Blúdili sme starými uličkami, vymýšľala som príbehy tajomnej Prahy, schádzali sa u nás mladé rodiny. Deti spomínajú rady. Časy ťažké, ale krásne.

Dieťa v troch rokoch prežíva prvé obdobie vzdoru. Máte osvedčenú radu pre rodičov, ako ho zvládnuť?

Naše deti sú výrazné osobnosti. Ich obdobie vzdoru i puberty bolo plné energie. Syn vedel veľmi dobre vytvárať scenáre, keď sa zlostil uprostred davu. Mal citlivú nervovú sústavu a choré ľadviny. Centrum bolo plné veľkých, cudzích, a podľa neho, agresívnych ľudí. Poznať, čo vyprovokovalo jeho výbuch, hnev, vzdor, nešlo. Naučila som sa prijať a milovať svoje dieťa také, aké je. Hľadať svoje dieťa také, aké je. Hľadať cesty, ako usmerniť jeho emó-

cie, naučiť ho reagovať adekvátne. Tam vzniklo mnoho technik, ktoré dnes učím rodičov a učiteľov. Tam niekde vznikla tiež moja častá veta: „Bod číslo jeden: zachovajte pokoj. Váš nepokoj cíti vaše dieťa.“ Mala som tiež múdrych učiteľov. V mnohom mi pomohli stretnutia so Zdeňkom Matějčkom a knihy Jiřinky Prekopovej. Rodičom radím nielen lásku bez podmienok, ale aj hranice ako vymedzenie správnej cesty; a predovšetkým – byť tým, kým chceme, aby sa stalo naše dieťa.

Druhým krízovým faktorom je puberta – bola výchova vašich detí v tomto období tiež náročná, alebo ste ním prešli hladko?

Puberta bola náročná u oboch detí, dcéry i syna. Musím však povedať, že napriek náročnosti ma toto obdobie svojím spôsobom i bavilo. Je to totiž otvorené okno možností. Na jednej strane počujete, že ste ten najhorší rodič pod slnkom, na druhej strane s nimi hovoríte o zmysle a o tom, prečo je na svete bolesť, čo je to Láska. Puberta je vlastne súhrou lásky a hraníc. Ako som už spomenula, láska sa prejavuje i jasnými postojmi, nie kázaním. Deti nás vidia. Tie malé sa učia predovšetkým napodobovaním, tie väčšie sú kritické, ale veľmi dobre vnímajú našu pravdivosť, autenticitu, i vo viere. Smieme pochybovať. Smieme robiť chyby. Netreba sa hrať na to, kým nie sme. Deti nás milujú i v puberte, tým si budeme istí. A čo bolo povedané v hneve, to nikdy neberme vážne. Tam, kde sa rodia osobnosti, nebýva pokojná pôda pod nohami.

Rodičia majú vo výchove tendenciu sklznúť do jedného z dvoch extrémov: buď do liberálneho alebo autoritatívneho výchovného štýlu. Ktorý z nich má negatívnejší vplyv na psychiku a vývoj dieťaťa? Najväčším rizikom je rozporupl-

ný výchovný štýl. Dnes je dieťa za niečo chválené, zajtra za to isté karhané. Jeden deň je milované, druhý deň odsúdené: „Už nech ťa nevidím.“ Deti však vedia ľahšie zvládnuť mierne autoritatívny prístup (nesmie ich zlomiť), ako výchovu bezhraničnú. Tieto deti prežívajú neistotu, strácajú bezpečie, vykazujú správanie, ktoré zodpovedá správaniu rizikového. Hranice dávajú paradoxne deťom pocit bezpečia. I 13–14-roční si vyberajú, že chcú od rodičov pevné názory a hranice.

Svoj príbeh píšeme nielen v partnerskom živote, ale aj vo vzťahu s Bohom. Kedy sa začal ten váš?

Vieru som poznala od mamin-ky v detstve. V 14 rokoch som jej oznámila, že som veriaca. Ale viera mi chýbala, a tak som začala študovať Bibliu. Z matematiky, môjho obľúbeného predmetu, som už na základnej škole vydedukovala, že Boh je. Potrebovala som Ho ešte spoznať ako osobného Boha. Vzťah k Nemu som si vytvárala cez Boha Otca, ktorý ma doslova sprevádzal náročnou cestou do dospelosti, ale to je dlhý príbeh. Neskôr som objavila Ježiša, Svätého Ducha. Rozhodla som sa povedať Mu „áno“, podpísať sa na prázdnom liste knihy môjho života – tak som to vníma- la – s dôverou, že to, čo On tam napíše, bude zmysluplné a lás- kavé. Vtedy som mala 19 rokov. A On písal.

**Byť kresťanom znamená stať sa súčasťou širšieho spoloč-
nenstva. Našli ste si pre seba
to svoje, do ktorého ste za-
padli a zapojili sa do služby?**

Keď som spoznala, že Boh je, rozhodla som sa robiť všetko, čo On považuje za dobré. Viedla som spoločnosť mládeže, nes- kôr s manželom rodiny, vlastne až dodnes. Dohodli sme sa, že v práci pre rodiny vidíme svoju cestu, chceli sme byť rodinou otvorenou. Stretnutia rodín pre-biehajú stále. Rodiny sa strieda-

jú. Začíname modlitbou, textom z Biblie, jeho aplikáciou do ži- vota, odovzdávaním svedectiev, skúseností. Mnohé spoločnosti sa premenili, ale s priateľmi sa vídame, síce len občas ale stále. Prežili sme mnoho chvíľ ťažkých, mnoho krásnych. I spoločnosti majú svoje etapy, výzvy, prežíva- jú kohéziu (súdržnosť, pozn.), tenziu (napätie). To všetko sme spoznali. A prešli tým.

Tam, kde sa rodia
osobnosti,
nebýva pokojná pôda
pod nohami.

**Darilo sa vám odovzdá-
vať vieru aj svojim deťom?**

Nikdy sme deti do viery netla- čili. Vždy vedeli, že sme veriaci a mnoho vecí sme s nimi a pred nimi riešili modlitbou. Na druhej strane, keď prežívali krízu viery a povedali, že už nie sú veriaci, vždy som iba povedala: „Hm.“ „Nič viac mi nepovieš?“ čudova- la sa dcéra. „Prečo?“ odpovedala som. „Vieš, čo pre nás viera zna- mená. Určite si si veľmi dobre premyslela to, že už veriaca nie si. Verím ti.“ Zarazila sa: „Ani som to príliš nepremyslela.“ „Aha,“ povedala som, „ale viem, že to urobíš. Si skvelé dievča.“ Obe deti došli k rovnakému záveru. Viera pre nich znamená mnoho.

**Venujete sa aj prevencii kri-
minality mladistvých – čo
sú jej najčastejšie spúšťače?**

Z môjho pohľadu je najčastej- ším spúšťačom kriminality a ri- zikového správania rodina, ne- isté väzby, zranenia z detstva, keď nebolo vhodné prostredie pre vývoj dieťaťa. Preto sa toľko snažíme zamerať sa na rodinu, na prevenciu, preto pracujem i v rámci materských a rodin- ných centier, s rodičmi, rodina-

mi. Deti i my potrebujeme zdra- vé sebavedomie. Vedomie svojej vlastnej dôstojnosti. Kresťanom ju ukazuje tiež Boh.

**Pôsobíte v sekulárnom pro-
stredí. Sú tretie plochy, na
ktoré narážajú vaše kresťan-
ské hodnoty?**

Trecích plôch je mnoho, sku- točne riziková je oblasť hodnôt. Čo uznáva dnešný svet? Čo je pre neho VIP a kto je ten VIP? Je to človek múdry alebo bohatý, alebo úspešný, alebo ten koho vidíme v médiách? Sme zamera- ní na konzum a úspech v oblasti postavenia, financií, zviditeľne- nia, napríklad, v médiách. My veriaci mierime hlbšie. Veriaci človek v kompromise nejde za hranicu hriechu. Uprednostňuje človeka pred vecami, vzťah pred výkonom a pod. Mám výhodu, že pracujem ako osoba samostatne zárobkovo činná, a teda môžem byť otvorená v názoroch a posto- joch. Kým som bola odkázaná na jedinu organizáciu, ktorá ma živi- la, bolo mi často niečo vytýkané, od prílišného dôrazu na rodinu, na svedomie, na hodnoty, až po definíciu manželstva ako vzťahu muža a ženy. Dnes si vyberám spolupracovníkov tak, ako nám to ladí.

**Čoraz častejšie sa hovorí
o adopciách detí pármí rov-
nakého pohlavia. Ako hod-
notíte tento trend z hľadiska
psychologického vývoja die-
ťaťa?**

Dieťa sa učí najmä napodobova- ním, od detstva vníma úlohu muža a ženy v súvislosti s otcom, matkou. Identifikuje sa so svojím pohlavím. Prežila som nároč- ný rozvod rodičov a viem, čo to s deťmi robí. Keď rozvádajúce sa páry dopredu varujem, neve- ria mi. Potom hovoria: „Stalo sa všetko, čo ste predpovedali.“ Die- ťa nie je pokusný králik. Nemô- žeme čakať, až nám vyrastú deti odchované rodičom 1, rodičom 2. Musíme byť ostrážiti už teraz a dopriať deťom právo na prirod- zenú rodinu, kde sa stretávajú s

otcom a matkou, s mužom a ženou. Majú právo poznať biologického otca, biologickú matku, o tom nediskutujeme. Majú podľa môjho názoru tiež právo vidieť v rodine, čo to znamená sa otcom a matkou stať, vidieť ich vzťah, ich fungovanie, pretože rodičmi sa nerodíme, rodičmi sa stávame.

Vo vzťahoch, často pod vplyvom okolností a stresu, eskalujú emócie smútku a hnevu, ktoré majú časom tendenciu prerásť do násillia, či už fyzického alebo psychického. Máme na negatívne emócie vo vzťahoch právo?

K silným emóciám by som pridala strach. Práve láska víťazí nad strachom a strach býva zlý radca. Napriek tomu na akékoľvek emócie máme právo. Nemáme však právo ubližovať. Emócie sú vlastne list, správa. Je to správa pre nás, že sa niečo deje, niečo v našom vnútornom svete. Silné emócie sú akútna správa, telegram nášho vnútra. Je nutné sa zastaviť a čítať. Poznať a pomenovať, čo cítim. Čo mi táto emócia oznamuje? Prečo? Napadol niekto moje hodnoty, napríklad, vieru, rodinu? Som sklamaný, pretože som očakával/a niečo, čo sa nestalo a čo bolo pre mňa dôležité? Mám strach? Emócie nemáme potláčať, ale usmerňovať. Nemáme právo emóciami ubližovať, nechať ich eskalovať tak, aby ničili.

Ako to má vyzeráť v praxi?

Reagovať treba už pri prvých príznakoch. Kým nám emócia zaklope na srdce, uvedomíme si, čo cítime. Snažíme sa v prvej chvíli nereagovať, pozvať rozum na pomoc citu. Čo sa deje? Je moja emócia primeraná? Pokiaľ nie, narazil som na staré zranenie. I to sa môže stať. Snažíme sa nereagovať v zlosti, hneve. Premyslíme reakcie a konáme. Ak narazíme na staré zranenia u seba, u druhých, správame sa tak, ako keď sa staráme o človeka zraneného – pokoj,

láskavosť, pomoc, možno nie toľko slov, ale viac ohľaduplnosti. I k sebe samému. Nečítame myšlienky druhého, nečakáme, že nám ich číta on. O situácii prehovoríme po upokojení emócií. Nejde to? Píšeme list, odkaz, ale spoločnú cestu nevzdávame.

Ste veselý človek a o teórii humoru ste napísali na vysokej škole dokonca aj odbornú prácu. Je pozitívne nastavenie a optimizmus tiež jeden z účinných spôsobov, ako s ľahkosťou prijímať od Boha to, čo nám do života dáva?

Určite. Humor prináša nadhľad. Smiech je reakcia tela, uvoľňujúca, oslobodzujúca. Radosť je postoj srdca. Tú môžeme prežívať i v ťažkej chvíli, keď nám nie je do smiechu. Poznáme výzvu apoštola Pavla: „Stále sa radujte.“ Keď prídu problémy (a tie sú, boli a budú), cítime sa v strese (a ten nutne sprevádza náš život), humor nám prináša nadhľad. Zapojí rozum, je výrazom intelektu. S nadhľadom môžeme vidieť i riešenia, rozvíja sa kreativita. Tá nemizne s vekom. Ľudia s humorom sú duševne mladí. Humor nadľahčuje, v humore sa nedá hádať, humor vie hádku i zastaviť. Ale pozor na zámenu irónie a humoru.

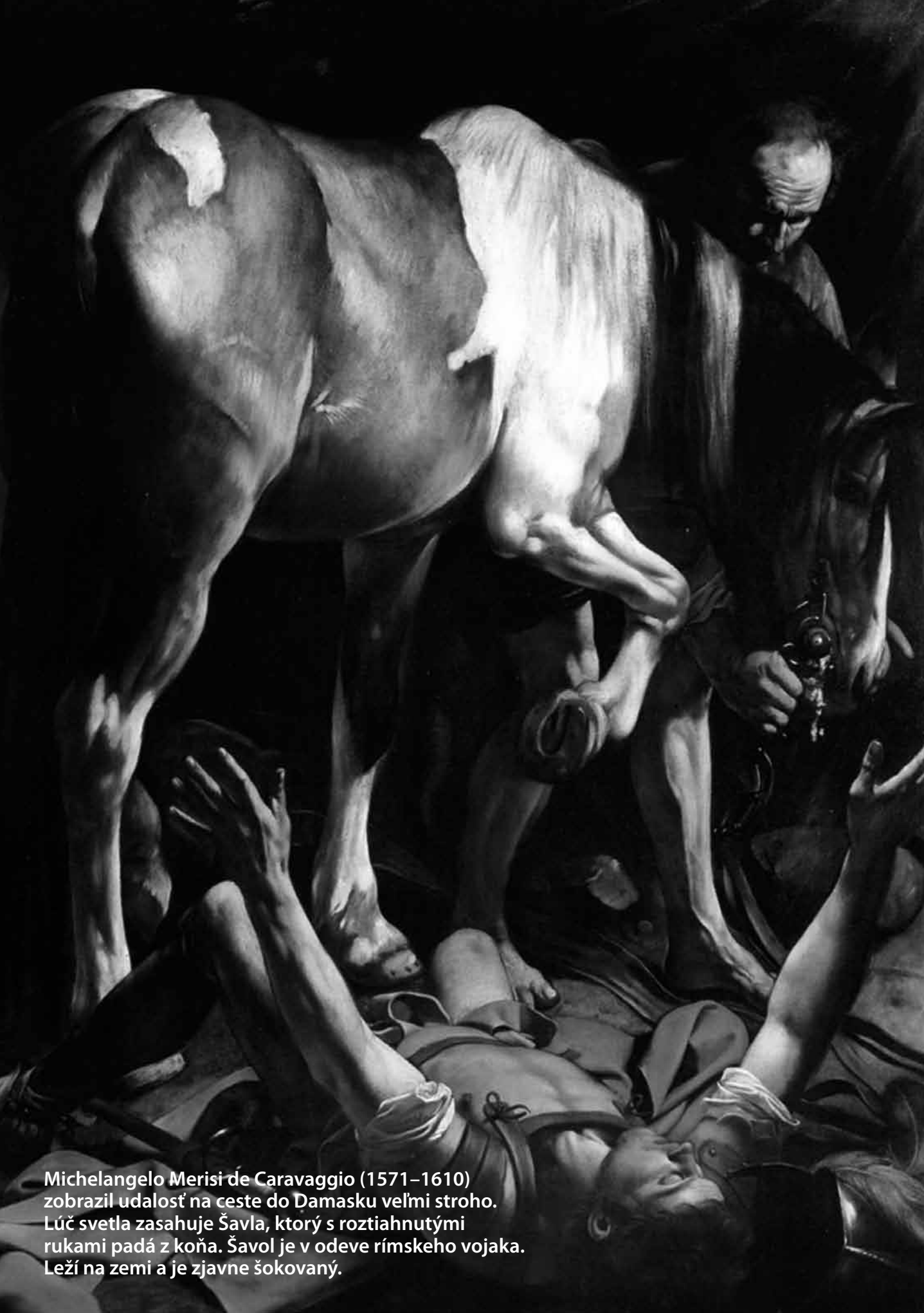
Prednášate tiež o tom, ako vyladiť klímu v triede, škole. Po-

dobné „vyladenie“ potrebujeme aj v cirkvi, keď sú vzťahy napäté. Ktoré zásady sú všeobecne aplikovateľné nielen v školskom, ale akomkoľvek prostredí?

Vyladenie klímy nielen prednášam, tiež ho realizujem. Najmä

na školách. S triedou pracujem. Učíme sa otvorenej komunikácii, zdieľaniu a usmerneniu citov, dokázať povedať, čo chceme, čo potrebujem, čo sa mi páči, nepáči. Načúvať. Vcítiť sa, vžívať sa. Nacvičujeme to. Je to samozrejmosť? Vôbec nie. Dobrá komunikácia je tanec na špičke ihly, rovnováha načúvania, zdieľania, empatie, asertivity, otvorenosti, pozornosti pre druhého a pod. Je to dar Svätého Ducha, skôr kombinácia darov, ale tiež zručnosť. Duch Svätý je pohyb, nežný vánok, ale tiež víchor. On nie je Mŕtve more bez odlivu a dynamiky. On je rieka, prúd i tíšina. Vzťahy, ktoré žijeme, sú tiež dynamikou. Obsahujú bolesť, radosť, stratu, nálezy, sklamanie i rast. Asi najpodstatnejšie je nestrácať nádej v druhého a dobro v ňom, v seba a krásu svojho vnútra i poslanie, v Lásku, ktorá prekonáva všetko, i strach a nedokonalosť. Toto je rovnaké v každej oblasti, kde sa my ľudia stretávame, i v cirkvi. K tomu nech nám pomáha Boh. ■

(Evanjelický východ, 3/2020)

Michelangelo Merisi de Caravaggio (1571–1610) zobrazil udalosť na ceste do Damasku veľmi stroho. Lúč svetla zasahuje Šavla, ktorý s roztiahnutými rukami padá z koňa. Šavol je v odeve rímskeho vojaka. Leží na zemi a je zjavne šokovaný.

Cestovná mapa evanjelia 5

EVANJELIUM MENÍ FARIZEJA ŠAVLA, alebo PAVLOVO STRETNUTIE S JEŽIŠOM KRISTOM (SK 9, 1–19; GAL 1, 11–17)

ŠTEFAN MARKUŠ

(Publicista, Cirkev bratská Bratislava-Cukrová)

O stretnutí Šavla (Saula) s Ježišom nás učili už v nedeľnej besiedke. Príbeh nám opisovali ako dramatickú udalosť. V dospelom veku podobné udalosti skôr spochybňujeme a kladieme si otázky: Prečo sa Šavlova skúsenosť neopakuje pri každom militantnom ateistovi? Priznávame, že jeho zážitok presahuje naše rozumové chápanie sveta. Na jednej strane nespochybňujeme, že zmŕtvychvstalý Ježiš zasahoval na ceste do Damasku a rozumieme aj pomoci zbožného Ananiáša pri návrate Šavla do normálu. Začudovane hodnotíme aj pozitívnu reakciu zasiahnutého. Na druhej strane váhame a pýtame sa na étos príbehu, ktorý je ojedinelý a bežne sa neopakuje. Čo nám odkazuje? Nuž dozvedáme sa, že jestvuje Boží plán pre zmenu, hovorí o ľudskej spolupráci pri zmene a o potrebe pozitívnej reakcie zainteresovaného. Proces je časovo rozložený do troch etáp.

Boží plán pre zmenu

Keď rozmýšľame o počiatkoch Šavlovej konverzie, tak sa vynára otázka: „Prezentuje Biblia vzor kresťanskej konverzie, ktorý platí univerzálne v každej dobe?“ Odpoveď znie ÁNO, za predpokladu, že dokážeme oddeliť nevyhnutnosť sprievodných javov, ktoré sprevádzali Šavlovu skúsenosť. Nemusíme nevyhnutne spadnúť na prašnú cestu, byť oslepení žiarou z neba a počuť akustické signály. Musíme sa však vyrovnáť s dôsledkami, ktoré nasledujú po osobnom stretnutí s Ježišom.

Zážitok na ceste do Damasku nás zaujme najmä pre jeho opakovaný opis. Lukáš ho v Skutkoch apoštolov spomína trikrát. Najprv formou reportáže, ktorú mu zrejme sprostredkoval očitý svedok (Sk 9, 1–19). Neskôr si to vypočul od Šavla, keď ho v Jeruzalemskom chráme zadržali a veliteľ stráže mu dovolil prehovoriť (Sk 22, 3–16). Tretia verzia tohože príbehu odznela pred kráľom Agrippom v Cezarei, ktorú autor pozorne zapísal (Sk 26, 4–18). Na dôvažok, Pavol vo svojich epištolách zájazd do Damasku pripomína najmenej 4-krát. Spomína ho v liste ku Korinťanom (1Ko 15, 8) – pri obhajobe svojho apoštolského poverenia. Opakuje v liste Galatťanom a navyše pripomína aj svoje rozhodnutie odísť do Arábie a nie do Jeruzalema (Gal 1, 12–17). Filipanom vo svedectve o ceste do Damasku vyznáva, že bol horlivým prenasledovateľom kresťanov (Fil 3, 4–7). V liste Timotejovi opätovne hovorí, že aj keď bol nepriateľom kresťanov (1Tim 1,12–16) dostal od Ježiša milosť a Boh ho povolal za apoštola medzi pohanmi.

Prečo knihy Novej zmluvy sa opakovane vracajú k tej istej udalosti? Mieni Božie Slovo pripomínať pravdivosť porekadla, že „Opakovanie je matkou múdrosti“ (Repetitio est mater studiorum)? Je skúsenosť obratu mysle Šavla každodenná?

Príbeh hovorí, že zmena myslenia v živote človeka je možná. Zrejme sa nemusi udiať presne tak ako arciprenasledovateľovi cirkvi. Obrat k Bohu však končí vždy s rovnakým výsledkom – poddaním sa. Na udalosti je najnápadnejšia Božia intervencia. Šavol sa „nerozhodol pre Krista“ – ako tomu hovoríme dnes – ale bol to živý Kristus, ktorý sa rozhodol zmeniť kurz jeho života. Lukáš svoju správu začína oznámením, že *Šavol sa ešte stále vyhrážal Pánovým učeníkom a dychtil po ich vyvraždení*. Ako pravoverný farizej nechcel nič počuť o živom Ježišovi z Nazareta, on *stúpencov tej cesty* mienil fyzicky likvidovať. Prenasledoval tú cestu z presvedčenia. Stalo sa však niečo, načo nebol pripravený. Za niekoľko dní sa nechal pokrstiť. Dej si však vyžaduje komentár.

Po prvé: Božia intervencia prišla nečakane. Na ceste do Damasku ho zrazu ožiarilo svetlo z neba a počul neznámy hlas: *Ťažko sa budeš vzpierat proti ostňu*. Porozumel, že niekto ho prirovnáva k zapriahnutému býkovi vo voze, ktorého gazda krotí bodcami, aby nekopal zadnými nohami a nezraňoval sa. Čo mali pripomenúť bodce? – Šavol, neublížuj si! Nepokojné svedomie, správy o vzkriesenom Ježišovi, svedectvo mučeníka Štefana, rôzne pochybnosti – vzbudou proti realite nevymiznú.

Presadzovať vlastnú pravdu v zápase s pravdou je marením ľudských možností. Zakladateľ analytickej psychológie Carl Gustav Jung o márnosti neuváženého boja povedal: „Fanatizmus je typický len pre takých jedincov, ktorí kompenzujú svoje skryté pochybnosti.“

Po druhé: intervencia z neviditeľného sveta pred Damaskom Šavla k ničomu nezavazovala. Ježiš zasiahol nie preto, aby ho zmenil na zotročeného robota. Pád z koňa, svetlo a zvuky ho neuviedli do hypnotického tranzu. Naopak, na otázku: *Prečo ma prenasleduješ*, reagoval logickými protiotázkami: *Kto si Pane?* a *Čo mám robiť?* Nieкто sa rozhodol Šavlovi zabrániť splniť úmysel. Preto hľadal otázkami príčinu. Všimnime si, že Ježiš zasahoval, ale nevynucoval si poslušnosť. Voľba, čo má spadnúť z koňa vykonať, bola na ňom.

Opakovanie príbehu o Šavlovej ceste do Damasku nás ďalej upozorňuje na niečo podstatné. Boh zasahuje do ľudských životov nevysvetliteľným spôsobom, čo v modernom veku často spochybňujeme. Správy o udalosti nie sú totožné, sú však komplementárne (doplňujúce). Hovoria o osobných skúsenostiach, ktoré sa pri spomienkach vždy vynárajú v inom svetle. V dnešnej reči by sme povedali, že prinášajú dôkazy o tom, že skutok sa stal. Šavol nemal halucinácie a nepredstieral vymyslený scenár udalosti. Samotný pád na prašnú cestu, náhla strata zraku, liečenie v dome na Rovnej ulici boli reálne. Jedinečný zážitok sa opakuje, aby nik o pravdivom zážitku nepochyboval.

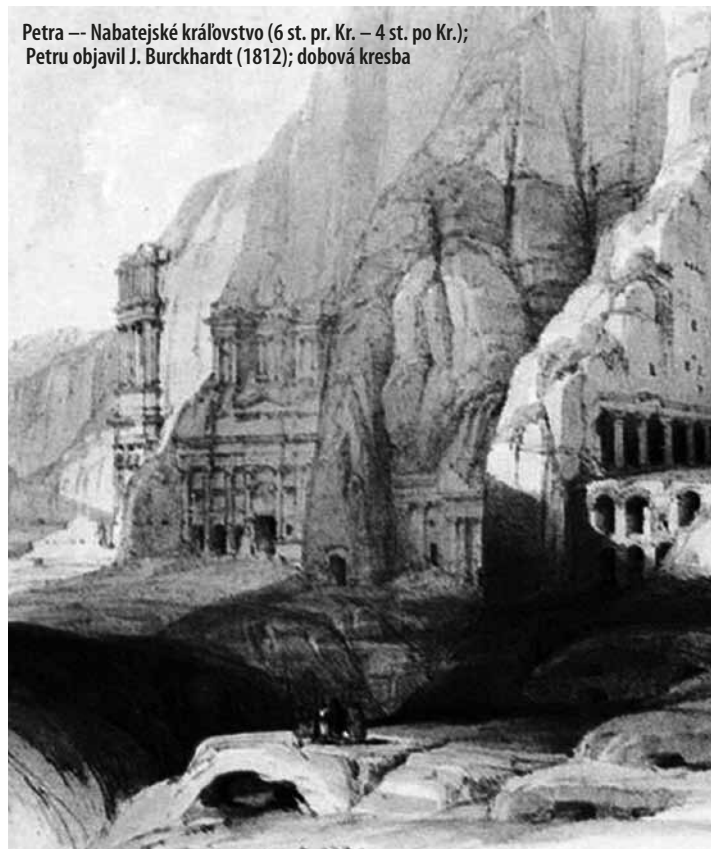
Ludská spolupráca pri zmene

Etapa, ktorá je hlavným odkazom príbehu. Biblia v súčasnom jazyku od Eugena Petersona informáciu o príchode postihnutého človeka do Damasku sprostredkúva vybranému pomocníkovi takto: *Pán povedal Ananiášovi: Vstaň a choď do Rovnej ulice. V Júdovom dome sa spýtaj na muža z Tarzu. Jeho meno je Šavol. Je tam a modlí sa.* Ježišova výzva spolupracovať pri záchrane človeka v núdzi nás fascinuje. Boh vie, kto potrebuje pomoc, kde a kedy sa ľudia k nemu modlia! Boh nezasahuje vždy bleskom z neba, náhlou slepotou, či hlučným akustickým signálom. Boh posielal suseda, priateľa, záchrancu – a ten sa stáva lekárom, lekárnikom či ochotným asistentom pre zrazeného do prachu. Nepochybujme. Úprimné modlitby nehovoríme do vákuu!

Je úžasné sledovať počiatkové zmeny v Šavlovom živote. Začali sa modlitbou. Dotkli sa najprv jeho vzťahov s prostredím, v ktorom sa ocitol a postupne sa menil aj jeho vzťah k Ježišovi, o ktorom bol presvedčený, že je iba výmyslom fanatikov. V Júdovom dome už mohol pristupovať k Bohu skrze vzkrieseného Ježiša inakšie ako predtým. Bol naplnený Svätým Duchom a prežíval nový vzťah k Otcovi a jeho Synovi. „Revúci lev sa zmenil na bečiacého baránka“ (R. G. Lenski).

Keď Ananiáš navštívil Šavla, vložil na neho ruky a oslovil ho *Brat Šavol*. Akože? K úhlavnému odporcovi „Kristovej cesty“ sa správa ako k bratovi? ÁNO. Tento počin na počiatku jeho kontaktu s nasledovníkmi Krista bol veľmi dôležitý. Stal sa jedným z nich. Keď sa po troch rokoch objavil v Jeruzaleme, prijímanie do komunity začalo odznovu. Po omyloch v minulosti sa dôvera neobnovuje okamžite. Našťastie, tak ako Ananiáš v Damasku, podobne aj Barnabáš v Jeruzaleme, sa za neho zaručili. Nevieme si ani predstaviť, čo by sa bolo stalo, ak by Pavla jeruzalemská cirkev nebola akceptovala. Dejiny kresťanstva by sa zrejme uberali

Petra --- Nabatejské kráľovstvo (6 st. pr. Kr. – 4 st. po Kr.); Petru objavil J. Burckhardt (1812); dobová kresba

úplne iným smerom.

Reakcia zainteresovaného

Pavol bol presvedčený, že do apoštolského úradu ho „vysvätil“ sám zmŕtvychvstalý Ježiš. V liste Galaťanom sa predstavuje ako *Pavol, apoštol, povolaný a poverený nie ľuďmi, ani človekom, ale Ježišom Kristom a Bohom Otcom, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych* (Gal 1, 1). Kritériá pre apoštolský úrad boli dané. Mal to byť muž, ktorý sa s učeníkmi *schádzal po celý čas, kým Pán Ježiš chodil s nimi – počnúc Jánovým krstom až do dňa, keď bol spomedzi učeníkov vzatý – a spolu s učeníkmi stal sa svedkom o jeho zmŕtvychvstaní* (Sk 1, 21–22). Pavol spĺňal tieto kritériá iba čiastočne. Krátky kontakt s Ananiášom a uzdravenie zo slepoty ho

nemohli premeniť okamžite na apoštola. Niekoľko dní v Damasku určite nestačilo na zvládnutie úloh, ktorými ho vzkriesený Pán poveril. Vzdelaný Pavol vedel, že potrebuje čas, aby si novú situáciu v hlave zrovnal. A najmä, aby sa zrovnoprávnil s apoštolmi, ktorí boli po celý čas s Kristom. Usporiadať minulosť, utíšiť zmätok v duši, prehodnotiť cestu do Damasku a vyjasniť si nové úlohy. Potreboval pauzu, samotu, preprogramovať myšlienky a najmä pripraviť sa pre budúcnosť. Po skúsenostiach z cesty do Damasku je zrazu všetko inak. Mnohí sa dozvedajú, že poznanie, že „všetko je inak“ prichádza neskoro. Šavol sa o tom dozvedel včas.

né, že Šavol sa uchýlil v skalnom meste, kde bola voda a bohatá knižnica. Nabatejci mali vyspelú civilizáciu, poznali klinové písmo. Úžasné miesto na poznanie pohanského prostredia. Jeho trojročný pobyt v Arábii bol – odhadujeme – kompenzáciou za trojročné obdobie, ktoré apoštoli strávili s Ježišom v Palestíne. Pavol neskôr tvrdil, že aj on chodil s Ježišom. Zmenu v orientácii vo svojich listoch neskôr nazval *zmýšľaním, aké zodpovedá životu v Kristovi Ježišovi*.

Čo mohlo byť pre splnenie jeho náročného poslania najdôležitejšie? Nazdávame sa, že existujú dve veci, ktoré si musel v mysli a v duši pretvoriť:

Petra – dnešné Jordánsko; (foto tej istej lokality v roku 2000). V Starej Zmluve sa spomína pod menom Sela (2Kr 14,7).

Pavol už vedel, že „stať sa apoštolom pohanov“ vyžaduje serióznu prípravu. Rozhodol sa odísť do pohanskej Arábie. Prečo volil takú cestu?

O potrebe intelektuálneho aj duchovného sústredenia počas prípravy na veľké poslanie zanechal svetu podnetnú myšlienku Friedrich Nietzsche. V knihe *Tak pravil Zarathustra* napísal (v preklade Otakara Fischera): „Kdo mnohé jednou zjeviť máš – skryj mnohé ve svou hrud', blesk rozžehnout-li máš – dřív dlouho mrakem bud'.“ Úžasné slová!

V tom čase Gréci a Rimania Arábiou označovali Nabatejské kráľovstvo, ktoré sa rozprestieralo na severovýchod od Mŕtveho mora a siahalo pozdĺž hraníc Damasku až k Perzskému zálivu. Je pravdepodob-

predovšetkým musel porozumieť Ježišovej misii na Zemi a premyslieť možnosti reformy židovského náboženstva (judaizmu).

Porozumieť Ježišovej misii na Zemi, mu umožnila jeho reálna skúsenosť. Po ožiarení svetlom z neba Pavol počul oznam, čo nemohol pokladať za ilúziu: *Ja som Ježiš, ktorého ty prenasleduješ*. Je možné prenasledovať niekoho, koho nepoznáme? Šavol zrazu poznal, že Ježiš vskutku zasiahol do dejín sveta a on sa má stať vyslancom tejto skutočnosti. Ležiac na prašnej ceste si vypočul povolanie k službe. Povel, aby svedčil o tom, čo videl a počul, bol presvedčivý. A tak poverenie od jeruzalemského veľkňaza, aby eskortoval kresťanských utečencov z Damasku do Jeruzalema končí tým, že z Damas-

ku odchádza so štatútom utečenca. Až po pobyte v Arábii bol pripravený stretnúť svojich spolupracovníkov v Jeruzaleme.

Šavol si uvedomil, že tak ako on sám, aj judaizmus potrebuje reformu. Odpoveďou po trojročnom pobyte na púšti, na to, čo sa mu prihodilo na ceste do Damasku bola: *Ak je niekto v Kristovi, je novým stvorením, staré veci pominuli, nastali nové* (2K 5, 17) a *...je to moja povinnosť a beda mi, ak to nebudem ohlasovať* (1K 9, 16). Uchopením významu Ježišovej smrti sa v jeho živote začala premena. Vzkriesenie z mŕtvych je nespochybniteľnou realitou a dôkazom, že Ježiš je zasľúbeným Mesiášom. Ak táto zrozumiteľná pravda je judaizmom odmietaná, akože bude pochopená pohanským svetom? Pavol vo svojich epištolách sa zaoberá stratégiou šírenia evanjelia v prostredí Židov a medzi pohanmi. Pavol si na púšti v Arábii zrejme natrvalo prisvojil tézu, že zakladateľom kresťanstva je Boží Syn a nie on ako osamelý mysliteľ z arabskej púšte.

Ako vnímame v modernom svete zázračnú premenu človeka, ktorý historického Ježiša z pozície svojej kultúry dlhodobo popieral? Aj my dnes žijeme spolu s inteligentnými spoluobčanmi, ktorí z presvedčenia odmietajú posolstvo evanjelia. Nevzdávajme zápasy o to, aby naše prostredie, naše rodiny a generácie, ktoré zanechávame, mohli prežiť Šavlovu skúsenosť. Nie s rovnakým scenárom, ale určite s rovnakým koncom. Iniciátorom všetkých zmien je Boh a jeho ponúkaná milosť. My sme iba spolupracovníkmi záchrany. Majme vieru, že Pán vie najlepšie kedy, ako a na akej ceste má spustiť okamih zázračných premien.

Pamätajte, že strojom obrátenia je vždy Boh. Pomocníkom na ceste zmien v živote ľudí majú byť tí, čo Šavlovou cestou už prešli. Ja a ty. Nevzdávajme sa tejto zodpovednosti. Nech predmetom našich modlitieb je, aby všetci, ktorých nosíme v srdciach, pozitívne reagovali na ponuku Božej milosti. Bez ochoty súhlasiť so zmenami sa nový začiatok nikdy nezačne. ■

Rembrandt H. van Rijn (1606–1669)
Pavlova misia začala v Arábii a skončila vo väzení v Ríme

SMIŘTE SE, SMRT JE BLÍZKO!

ŽIVÉ SLOVO

Spurgeon vzpomíná na túto príhodu:

Jistý manžel zarmoutil svoji ženu. Ještě před odchodem do práce ji prosil o odpuštění: „Ve-lice toho lituji, odpusť mi to, rozlučme se jako přátelé, polib mne!“ Ona se však, žel, odvrátila a jeho prosbu mu odmítla. Litovala toho pak celý den, protože ho měla ráda. Večer čtyři muži přinesli jejího manžela domů – mrtvého. Padl na něho strom při kácení v lese. Co by za to dala,

aby se čas mohl vrátit a mohla se s ním přátelsky, s odpuštěním rozloučit!

Nelučme se s nikým s pocitem hněvu, hořkosti nebo dokonce ve sporu a hádce, neboť smrt je blízko!

Jestli máte rodinné rozepře, ukončete je! Jestli máte hněv v srdci, odstraňte ho!

Pán je blízko.

(Živá slova 2/ 1976, vybral Peter Kailing)

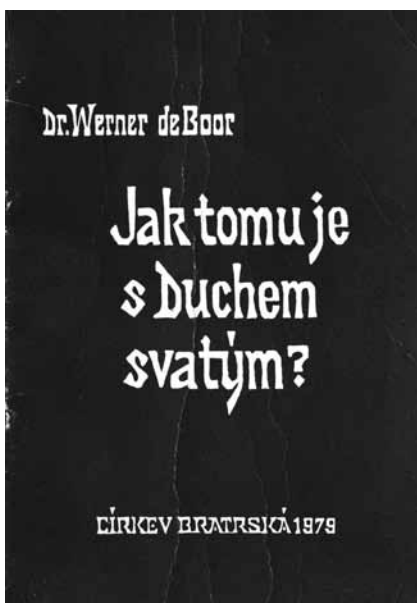
Dr. Werner de Boor: AKO JE TO S DUCHOM SVÄTÝM? (Was ist es mit dem Heiligen Geist?)

Pred nedávnym zosnulý východonemecký vykladač Písma Dr. Werner de Boor je u nás mnohým čitateľom známy sériou svojich novozákonných komentárov k biblickým knihám, ktoré vyšli v edícii „Wuppertaler Studienbibel.“ Jeho spisy odrážajú jeho dôkladné teologické vzdelanie, ktoré mu umožňuje, aby sa vyrovnával i s najnovšími teologickými smermi z pozície pozitívnej biblickej viery.

Štúdiu o Duchu Svätom a jeho ovocí i daroch napísal krátko pred smrťou. Je to práca, vychádzajúca zo skúseností nemeckých prebudeneckých cirkví i z nových pneumatologických poznatkov v súčasnej dobe, a to všetko dôkladne skúma vo svetle Písma. Je sympatické, že chce prijímať i nové pohľady a revidovať každé stanovisko, ktoré plne nezodpovedá Písmu bez toho, aby podcenil skúsenosti nemeckých prebudeneckých cirkví, ktoré na tomto poli v minulosti pôsobili. Domnievam sa, že každý, kto myslí biblicky, bude touto prácou veľmi potešený a prijme ju ako víťanú pomoc v súčasnej dobe, keď sa znova začína veľa hovoriť o Duchu Svätom a keď potrebujeme jasnú biblickú orientáciu. De Boorova kniha umožňuje pozitívny prístup k biblickej zvesti o Duchu Svätom, pri zachovaní jasných a nutných hraníc, ktoré sa niekedy, na škodu Božieho diela, znova prekračujú.

Nie všetko, čo apeluje na Ducha Svätého, je zdravé! Ale najlepšou obranou proti všetkej netriezvosti je pozitívne a biblické otvorenie sa Duchu Svätému a návrat k plnej biblickej zvesti o jeho pôsobení. A práve to prináša De Boorova kniha. Urobme z nej východisko pre naše vyrovnávanie sa s vlnou charizmatického hnutia, ktoré prechádza svetom a zasahuje i nás. Negácia nie je žiadnym riešením a je to slabá hrádza. Nehasme tiež dielo Ducha Svätého v cirkví, ale biblicky a pozitívne sa mu otvorme.

De Boorova kniha má napomôcť k tomu, aby sme si ujasnili i hranice biblického učenia o Duchu Svätom a odmietli všetko, čo už v minulosti pôsobilo rozklad a čo by i dnes spôsobilo nové škody v našej práci. Zdá sa, že de Boorovo stanovisko by sme mohli prijať bezo zvyšku, rozhodne ho však učiň-

me predmetom svojho pozorného štúdia a zhodnime sa už raz na hraniciach, za ktoré v cirkvi nepôjdeme! Všetko otáľanie v tejto veci je veľmi riskantné a škodlivé. Preto som aktuálne preložil de Boorovu knihu, aby mohla slúžiť aj tým, ktorí ju nemôžu čítať v pôvodnom jazyku. Ospravedlňujem sa za eventuálne nedostatky spôsobené rýchlou potrebou prekladu.

(Žižkov 2. októbra 1978
Úvod prekladateľa knihy
AKO JE TO S DUCHOM SVÄTÝM?
J. Kubového pre vydanie knihy
v češtine. Vydala Rada Cirkve
bratrské v Prahe 1979.)

Túto knihu objavil môj kolega v knižnici po starom otcovi a pre nás bola odpoveďou na otázku, aký zdroj použiť pri téme ovocie a dary Ducha Svätého, ktorú sme chceli začať preberať na našej ženskej skupinke.

Pre mňa osobne bola táto knižka veľkým požehnaním aj preto, že som vyrástla v denominácii, v ktorej sa o daroch Ducha Svätého, ako aj o Ňom samotnom, nevyučovalo vôbec. Táto téma bola pre mňa vždy predmetom skúmania a otázok, aj kvôli rôznym ultracharizmatickým a New age vplyvom a výkladom. Osobne ma zaujala i časť o tom, prečo je v dnešných cirkvách tak málo darov a ako to súvisí so súčasným fungovaním, resp. modelom cirkvi.

Verím, že tento zdravo kritický a biblický pohľad autora bude pre mnohých čitateľov na povzbudenie, zastavenie, premýšľanie aj konfrontovanie s Božím slovom.

A že sa naučíme rozoznávať skutočné pôsobenie Ducha Svätého v nás od našich pocitov a nálad.

Beáta Gumanová
(Prekladateľka knihy do slovenčiny.)

Na základe návrhu viacerých žien z prešovského zboru CB a viacerých ďalších odporúčaní sme sa rozhodli v nasledujúcich číslach priblížiť vám túto knihu, nielen preto, že bola posilou pre veriacich v časoch totality, ale aj preto, že veríme, že má čo povedať aj dnes.

Bohuslav Piatko (šéfredaktor)

DAR DUCHA SVÄTÉHO

Pravé poznanie Boha prostredníctvom Ducha Svätého

Predstavme si, že sa prechádzame záhradou krásneho zámku. Sme dokonca vstúpiť do budovy a prezrieť si mnohé miestnosti s drahým nábytkom a knižnicami. Spoznali sme podľa tohto majiteľa zámku? Áno i nie. Akiste sa v spôsobe usporiadania záhrady a nábytku i voľbe obrazov odráža niečo z osobnosti a charakteru majiteľa zámku. A predsa je úplne iný, akého si ho práve teraz predstavujeme. V skutočnosti ho vôbec nepoznáme. Čo vieme o jeho myslení, citoch a o jeho srdci?

Možno sme sa stretli s ľuďmi, ktorí tohto muža osobne poznajú a ktorí nám o ňom dokážu farbisto a nadšene rozprávať. Možno to v nás prebudí radosť z takejto skvelého človeka a túžbu poznať ho. Bolo by však veľkou ilúziou, keby sme chceli tvrdiť, že ho poznáme. Akékoľvek rozprávania o ňom nás ešte neprivedlo do spojenia s ním samotným.

Takto žijeme vo svete, v ktorom tušíme tvoriaceho Ducha, ktorý je ukrytý za tým úžasným stvorenstvom s jeho zákonmi a krásou. Avšak – a v tom je práve naša najväčšia núdza: Napriek sláve Božieho dieťa nemáme skutočnú istotu o Bohu. Bolesťne to pociťujeme predovšetkým vo chvíľach rôznych úzkostí a utrpenia, v ktorých by sme práve takúto istotu naliehavo potrebovali. Existuje síce množstvo rôznych predstáv o Bohu, v rôznych náboženstvách, filozofiách a svetonázoroch a rovnako má o ňom a o svete každý z nás svoj názor. Čo nám to všetko pomôže? Dvadsaťpäť rôznych odpovedí na jednu páľčivú otázku je rovnako neuspokojivých, ako žiadna odpoveď. Všetky naše „názory“ o Bohu iba ukazujú, že Boha v skutočnosti nepoznáme.

Vari sme sa neučili tak mnoho o Bohu? Poznáme predsa kresťanské učenie a môžeme čítať Bibliu. Počujeme, ako v našom okolí niektorí ľudia nadšene a radostne hovoria o živom Bohu. To všetko môže byť, ale čo nám to pomôže? Počujeme slová ako „láska“, „zlutovanie“, „hnev Boží“ a snažíme sa pritom niečo predstaviť. Pretože mnohí to počujeme od detstva, zdajú sa nám mnohé z týchto vecí úplne „samozrejme“. A predsa čoskoro poznáme, že sú to pre nás iba slová, nie skutočnosť. Ba dokonca, aj keď nás učili, že Boh má Syna, ktorého poslal na smrť pre naše previnenia, znie to ako podivná, stará legenda, za ktorou si nedokážeme predstaviť nič skutočné. Nepoznáme Boha a ani žiadne „učenie sa“ a „čítanie Biblie“ nám nepomôže preniknúť ďalej.

Pre náš život i smrť však nič nepotrebujeme nutnejšie ako Boha. Ako teda dôjde k pravému poznaniu Boha a k plnej istote?

Je to dokonca ešte ťažšie, ako si myslíme: Predstavme si, že sa osobne stretneme s oným majiteľom zámku. Sedíme oproti nemu, hovoríme s ním. Takže ho už poznáme? Vidíme rysy jeho tváre, hľadáme mu do očí, počujeme slová z jeho úst – ale do jeho vnútra nevidíme! Nevieme, čo pri svojich slovách pociťuje a ako vidí svet okolo seba, čo si myslí v najhlbšej hĺbke svojho srdca a kam smeruje jeho vôľa. Takto to všeobecne vyzerá pri našom stretávaní sa s ľuďmi. V skutočnosti ťa do hĺbky nepoznáš a ty skutočne nepoznáš mňa! Poznáme sa iba „navonok“. Odtiaľ pochádzajú tie neustále „nedorozumenia“ medzi nami. *Veď kto z ľudí vie, čo je v človeku, ak nie duch človeka, ktorý je v ňom?* (1Kor 2, 11) Až keby som mohol tohto svojho „ducha, ktorý je vo mne“ vložiť do tvojho srdca, potom by si zrazu vedel: „Ach, takto teda vidíš toto všetko, takto to cítiš, a toto chceš!“ Potom by si ma skutočne od základov a vnútorne dôkladne poznal.

Ak je to tak medzi nami ľuďmi, ktorí sme si predsa len navzájom podobní, o čo viac to musí platiť medzi večným, svätým Bohom a nami, nepatrným stvorením! Tu naplno platí slovo: *Tak ani veci Božie nepoznal nikto, iba Duch Boží* (1Kor 2, 11) a tento *Duch skúma všetko, aj hĺbky Božie.* (v. 10). V tomto svojom Duchu pozná Boh svoje vlastné srdce i podstatu. A tento Boh koná niečo, čo my ľudia nemôžeme jeden pre druhého urobiť. Nemôžeme vložiť druhému do srdca svojho ducha, aby nás náš blízky mohol poznať znútra. Boh však vzal svojho Ducha a vložil ho do ľudských srdc. Sú ľudia, ktorí to dosvedčujú: *A my sme nedostali ducha sveta, ale Ducha, ktorý je z Boha, aby sme vedeli, čo všetko nám je z milosti darované od Boha.* (1 Kor 2, 12). Až teraz – a skutočne až teraz! – sa otvára cesta k pravému poznaniu Boha, ktoré nie je ničím menším, než podieľaním sa na sebazpoznaní Boha! Teraz už nejde o „názory“ a „mienky“ o Bohu, nejde o závery, ktoré sme vyvodili z pozorovania prírody, dejín a ľudského života, nejde o prevzatie toho, čo iní hovoria o Bohu. Teraz v Duchu Svätom ide o to, aby sme s úžasom jasali:

Haleluja, aké výšiny i hlbiny,/ aké bohatstvo milosti,/ keď môžeme hľadiť do srdca Toho,/ ktorý nás tak miloval, /že Otec všetkých duchov,/ bezodný prameň všetkých divov, /že Ty, neviditeľný náš Majstre,/ si nám tak blízko,/ že smieme Tvoju prítomnosť /prežívať i cítiť. (preklad slohy nemeckej piesne)

Až tu sa začína skutočná istota, ktorá drží človeka i v čase núdze a úzkosti. Tu sa už nedáva dvadsaťpäť rôznych odpovedí na jedinou páľčivú otázku o Bohu, ale iba j e d i n á odpoveď pre ľudí najrôznejších rás, národov a vyznaní, ktorá je daná tým istým pohľadom do srdca Boha Otca.

Nesmieme sa čudovať, že toto poznanie Boha vyvoláva u mnohých ľudí nepochopenie. *Ale telesný človek nechápe vecí Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom, a nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať* (1 Kor 2, 14). Pokusy poznať Boha „zvonku“ môžu totiž rovnako skončiť v presvedčení, že Boha niet. Nečudujme sa preto a nehnevajme sa na také odmietanie Boha. Voči týmto ľuďom nebudeme spravodliví, ak im budeme prisudzovať, že im chýba dobrá vôľa a že sú to zlí ľudia. Naopak, hovoríme ďalej radostne o Bohu. *...nie síce naučenými slovami ľudskej múdrosti, ale (slovami), ktoré učí Duch* (1 Kor 2, 13)

Ako sa však človek dostane k takému poznaniu Boha v Duchu Svätom? U každého človeka to predpokladá úplne osobné prežitie vlastnej „histórie spasenia“. I ty môžeš prežiť s Bohom úplne originálnu skúsenosť (Geschichte), aj keď vždy ide o udalosť (Geschehen), ktorá má rovnaké hlavné rysy.

Duch Svätý dáva človeku predovšetkým p r a v é s e b a p o z n a n i e! Duch skúma všetky veci a tiež hlbiny tvojho „ja“. Všetci o sebe čo-to vieme, ale v našom porušení „ja“ je toto poznanie zatemnené a skomolené. V úsudku o sebe sa všetci dôkladne mýlime! *Ale Hospodine, Ty si ma preskúmal a poznal. Ty vieš, či sadám, či vstávam; i moju myšlienku chápeš zďaleka. Ty pozoruješ, či chodím, či ležím, o všetkých mojich cestách vieš. Ešte nemám slovo na jazyku, a Ty, Hospodine, už ho celkom vieš*“ (Žalm 139, 1–4). Keď v nás Duch Svätý začne svoje dielo, robí nás účastníkmi jeho poznania nášho života. Otvára nám oči, aby sme poznali samých seba. Vtedy cítime, že pred ním stojíme úplne odhalení a nahí a vidíme sa tak, ako nás vidí Boh. Prináša to hlboký otras! Preto i ušľachtilý a zbožný mladý muž Izaiáš volá v smrteľnej úzkosti: *Beda mi, som stratený, lebo som mužom nečistých perí a bývam uprostred ľudu nečistých perí, pretože Kráľa, Hospodina mocností, videli moje oči* (Iz 6, 5). Tu sa aj verný a vážený kazateľ učí prenikavú pravdu starej vety z katechizmu o „stratenom a súdu prepadanom človeku.“ Človek tu padá zo svojho trónu, na ktorom sa až doteraz odvažoval súdiť Boha („Ako môže Boh niečo také dopustiť? Boh je ku mne nespravodlivý! Už nemôžem veriť v takého Boha!“) Tu človek poznáva skutočnosť svätého Boha a Sudcu, pred ktorým nemožno uniknúť. Teraz už s plnou istotou, ktorá preniká jeho svedomie ako meč, vie: Večnosť a súd sú skutočné! Keby som teraz zomrel, bol by som stratený! Všetky ostatné otázky života teraz potláča jediná: „Čo mám robiť? Je pre mňa ešte nejaká pomoc?“

Duch Svätý potom obracia náš pohľad k P á n o v i J e ž i š o v i K r i s t o v i. Do tej chvíle sme síce vedeli o Kristovi veľa, ale väčšinou nám to pripomínalo rozprávky. Možno sme uznávali, že bol Ježiš veľký muž, v láske dokonca možno najlepší a najdokonalejší zo všetkých ľudí. Ale do tej chvíle nemal s nami osobne nič do činenia. Je to totiž tak, že nikto nemôže veriť v Krista ako svojho Pána a Spasiteľa zo svojej sily, ani z rozumu a nemôže k nemu prísť sám. Avšak teraz hľadím na Pána Ježiša v Duchu Svätom ako človeka, ktorý si je plne vedomý svojej viny a stratenosti a ktorý je plný strachu zo smrti a Božieho súdu. Teraz mi Duch Svätý ukazuje tohto Ježiša tak, ako som ho sám zo seba nikdy nemohol poznať a moje srdce zrazu rozumie: Tento Ježiš na kríži je svätý, čistý Boží Syn, ktorý sa z nepochopiteľnej lásky ku mne postavil na moje miesto a trpí súd, ktorý patrilo mne. Je „prebudený pre moje priestupky, zmúčený pre moje nepravosti. On znáša trest za môj pokoj, aby sa mi jeho jazykmi dostalo uzdravenia.“ (podľa Iz 53, 5) Takto privádza Duch Svätý človeka, ktorý dosiahol pravdivé sebaopoznanie k p r a v é m u p o z n a n i u K r i s t a. To je jeho najvlastnejšie dielo: osláviť Pána Ježiša (Ján 16, 14). A práve vtedy smiem hľadiť do Otcovho srdca. Sám Pán Ježiš to tak povedal pýtajúcemu sa učeníkovi: *Taký dlhý čas som s vami, a nepoznal si ma, Filip? Kto mňa videl, videl Otca. Akože môžeš hovoriť: Ukáž nám Otca?* (Ján 14, 9). Všetky naše predstavy Boha zhoria v ohni skutočnosti. Ja však poznávam svätého Boha, ktorý je ako spalujúci oheň a nenávidí hriech. Zároveň však zakúšam láskyplné zľutovanie tohto svätého Boha, ktorý obetoval svojho milovaného Syna, aby ma zachránil od hriechu, hnevu a súdu. Tento Boží hnev a láska sú nezmieriteľné protiklady, aj keď sa s tým moja logika nemôže vyrovnáť. V kríži môjho Spasiteľa sú zjednotené v tepe Božieho srdca. Toto všetko pre mňa teraz už nie „sú mŕtve dogmy“, nepochopiteľné tvrdenia a podivné slová a pojmy, ale v Duchu Svätom sú to pre mňa všetko jasné a osobne prežité skutočnosti!

Keďže však môžeme Božie srdce takto nájsť a spoznať jedine v Kristovi a Duchu Svätom, hovoríme o „trojedinom Bohu“. Len také poznanie Boha je pravé, ktoré človeka privádza k tomu, aby v Duchu Svätom videl a vzýval v Synovi Otca. ■

(Preklad z češtiny do slovenčiny Beata Gumanová. Pokračovanie v ďalšom čísle.)

STRACH A ODVAHA

DANIEL PASTIRČÁK

(Kazateľ a spisovateľ, CB Bratislava-Kaplnka)

Ilustrácia: J. BELIŠ: Landart

Aj vy to tak cítite? Akoby sme sa ocitli vo vojne. Front sa k nám blíži. Neviditeľný nepriateľ prekročil hranice. Obsadil mesto. Môže číhať v ktoromkoľvek kúte. Môže sa skrývať v tebe i vo mne. Svojím dychom ťa môžem ohroziť, a ty môžeš ohroziť mňa. Ohrozenie medzi nás vnieslo rozdelenie a strach. Strach je namieste. Bolo by dobré, keby sme sa zľakli skôr. Strach je signálna sústava. Upozorňuje nás na blížiace sa ohrozenie, aby nám pomohol pripraviť sa na obranu. Tí čo ešte i dnes nebojáčne podceňujú situáciu, skrývajú v sebe hlbší strach. Strach z pravdy. Boja sa pozrieť pravde do očí. Strach nám pomáha kým nás informuje, ak nás však ovládne, zbaví nás slobody. Detinsky zatvárame oči, v klamnej predstave, že nebezpečenstvo, ktoré nevidíme, neexistuje. Alebo upadneme do paniky a v hystérii šírimo chaos. Potrebujeme odvahu. Odvaha však nie je neprítomnosť strachu. Odvaha je poctivým prijatím pravdy a statočným vykročením na nevyhnutné stretnutie s tým, čoho sa bojíme. Kde nájdeme silu k odvahe? *V láske niet strachu*, píše apoštol Ján, *ale dokonalá láska vyháňa strach*. Srdce, do ktorého neprenikla láska, je celkom spútané strachom. Pudový strach oslepuje. Nevidí nič iba starosť o sebazachovanie. Taký strach z nás robí nepriateľov. Mení nás na egomaniacké príšery. Láska nás od strachu oslobodzuje. Našu túžbu po dobre odvracia od nás k tým, ktorých mi-

lujeme. Zaujatie lásky nám dáva zabudnúť na seba. Koľko sily budú v nasledujúcich mesiacoch potrebovať lekári a zdravotnícki pracovníci, aby mohli v situácii ohrozenia liečiť narastajúci počet nakažených? Čas, v ktorom sme sa ocitli, je naliehavou výzvou, aby sme do lásky zahrnuli všetkých. Naše spory sú teraz vedľajšie. Všetci sme na jednej lodi: lavičiar, pravičiar, konzervatívci i liberáli, veriaci či neveriaci. Odvaha lásky sa rodí z pokory. *Podťe ku mne všetci, ktorí ste obťaženi a namáhate sa a ja dám odpočinúť vašim dušiam*. Hovorí Kristus evanjelií. *Vezmite na seba moje jarmo učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom*. Pokora, o ktorej je reč neznamená poníženie, znamená povznesenie. Človek je pokorný nie preto, že pohŕda sám sebou, je pokorný, lebo sa cez seba povznáša k niečomu, čo je o nekonečno väčšie než on sám. Impulz k tomu povzneseniu nie je potrebný niekde hľadať – je s nami stále v našom mravnom vedomí, na horizonte svedomia, ako absolútne hodnoty, ktoré zakladajú ľudskosť človeka: Pravda, sloboda, spravodlivosť. Človek uchvátený touto veľkosťou, zabúda na seba a v tom sebazabudnutí nachádza odvahu: Na mne tu a teraz nezáleží, záleží na tom, aby som pominuteľný život naplnil zmyslom a stal sa nositeľom toho, čo pretrvá.

(Odvysielané online v čase karantény, marec 2020.)

Rubriku Misia redakčne pripravuje
JURAJ INSTITORIS v spolupráci s VLADIMÍROU VRAJOVOU.

BOŽIA BLÍZKOSŤ – NIELEN V ČASE SOCIAL DISTANCING!

SIMONA GALLOVÁ
(Pochádza z Krpelian
pri Martine, pôsobí
v nemeckom meste
Freilassing ako učiteľka
hudby, slúži v Kresťan-
skom zbore v Salzbur-
gu)

Vyrástla som na Slovensku za čias komunizmu a veľmi dobre si spomínam, aký úžasný pocit radosti ma naplnil, keď som ako dvanásťročná, po tom, ako sa otvorili hranice na západ, mala možnosť vycestovať na prázdniny do západného Nemecka. Uplynulo ďalších 30 rokov a pred niekoľkými dňami, počas karantény, sa mi chvíľu zdalo, že sa film môjho života točí akoby naopak. Vycestovať z Nemecka na Slovensko je z dôvodu opatrení proti šíreniu koronavírusu pre mňa momentálne nemožné. Pociť slobody a voľnosti zrazu nečakane nahradil pocit obmedzenosti a samoty. Ale nie osamelosti. V tejto úžine bolo dosť času na to, aby som mohla reflektovať Božiu milosť, ktorá nepozná hranice, a Jeho blízkosť, ktorá nielen v čase „social distancing“ prináša silu a radosť zo života.

Božie volanie

Narodila som sa do veriacej rodiny a ako deväťročná som pochopila, že život viery začína osobným vzťahom s Pánom Ježišom. Verila som, že prišiel na túto zem, aby zomrel a svojou smrťou priniesol obeť za hriechy všetkých. Verila som, že vstal z mŕtvych, a tak porazil Satana a moc hriechu. Vedela som aj to, že znova príde.

„Mami, keby dnes Pán Ježiš prišiel, išla by som s Ním?“ spýtala som sa v jedno nedeľné popoludnie v auguste 1987 mojej matky. Jej odpoveď bola zároveň výzvou k osobnej modlitbe, v ktorej som Pána Ježiša prijala ako svojho osobného Spasiteľa a získala tak istotu, že v Ňom mám večný život.

Toto rozhodnutie mi na križovatkách života prinášalo pokoj a dôveru. Dôveru v to, že On vedie

môj život a otvára predou mnou dvere, aj tie, ktoré z môjho hľadiska nebolo možné otvoriť. Zažila som to pri voľbe školy a povolania, pri skúškach, nielen tých študentských. Pokoj, ktorý aj cez slzy prinášal nádej. Nádej, že aj sklamanie a nenaplnené túžby sú na niečo dobré, pokiaľ zotrvám v láske k Nemu.

Božie obdarovanie

Moji rodičia mi už od detstva umožňovali hudobne sa rozvíjať. Viedli ma aj k tomu, aby som hudbu vnímať ako dar od Boha a aby som mu prostredníctvom hudby slúžila. Možnosť k tomu sa naskytlo veľa; jednou z najkrajších bolo pôsobenie v kresťanskom spevokole a s ním spojené cesty po Európe. Tento spôsob služby ma do istej miery naplňoval a zdal sa mi zmysluplný – hudba, piesne a Božie slo-

vo – účinná kombinácia ako ľuďom priblížiť Boha a evanjelium. Napriek tomu, že môj mládežnícky život bol plný kresťanských aktivít, prišlo obdobie, v ktorom boli pokušenia tohto sveta silnejšie ako moja túžba páčiť sa Bohu. Celkom sa mi darilo viesť dvojtvárny život.

V takomto stave som začala štúdium hudby a nemeckého jazyka na UKF v Nitre. Spoločenstvo so študentmi – kresťanmi (v rámci Vysokoškolského biblického hnutia), ktorí horeli láskou ku Kristovi, mi akoby nastavilo zrkadlo. Vo svetle Božieho slova som zbadala svoje vnútro a zatúžila som po pokání, obnovení a hlbšom vzťahu s mojím Pánom. Prežívala som veľmi intenzívne Božiu blízkosť a pochopila som, že Boh nechce len moje dary a moju službu, ale chce najskôr mňa, všetku moju pozornosť a moju lásku k Nemu. A ak sa z tejto lásky neodvíja moja služba, tak stroskotám v prázdnom, bezduchom náboženstve. Aj na hudbu som získala nový pohľad v mojom duchovnom vnímaní. Koncertné pódium sa presunulo do tichej komôrky, v ktorej som rada trávila čas na modlitbách a chválach.

Božie povolanie

Asi rok pred ukončením štúdia v Nitre som dostala možnosť predĺžiť si študentský život, a to v rakúskom Salzburgu. Nebola som si istá, či je táto cesta v zmysle Božej vôle pre môj život. Ale Pán zas predomnou otváral dvere a dal mi opäť pocítiť svoju blízkosť a úžasnú, pre mňa až zázračnú starostlivosť. Počas jedného víkendy sa môj život presunul zo Slovenska do Rakúska. Túžila som po tom nájsť si hneď na začiatku spoločenstvo kresťanov, nový duchovný domov. Viac-menej spontánne som našla malé, internacionálne spoločenstvo. Pastoralný manželský pár, ktorý ho viedol, však z dôvodu ubúdania členov spoločenstva viac nedostal finančnú podporu a spoločenstvo sa rozpadlo. Paralelne som mala možnosť spoznať iný, môj terajší, zbor. Občas som hudobne sprevádzala tamojší spevokol, ktorý viedol môj spolužiak. Vedela som, že je to skôr konzervatívnejšie spoločenstvo, a také som vtedy nehľadala. Zaujalo ma však, že je tam veľa mladých ľudí a že toto spoločenstvo misijne aktívne pracuje a zároveň aj rastie. Až neskôr som zistila, že je to zbor, ktorý mi už na Slovensku odporúčila jedna staršia sestra. Poučenie pre mňa? Boh svoje cesty a plány skôr či neskôr uskutoční, niekedy je však múdre dať na radu starších. Je to už sedemnásť rokov a ja som vďačná, že v tomto spoločenstve smiem slúžiť a prijímať mnohé požehnanie. Jeho silnou stránkou je osobná evanjelizácia priateľstvom a zároveň široká ponuka evanjelizačnej literatúry, skupiniek a podujatí, na ktoré je (bolo) možné týchto priateľov a známych pozvať. Spomeniem tie najčastejšie – jesenné prednášky v jednom z mestských konferenčných centier, evanjelizačné vianočné a veľkonočné nedele, evanjelizačné raňajky pre ženy s následnou ponukou biblického

kurzu raz týždenne, stredovečerná evanjelizačná skupinka, piatkové stretnutie mládeže, študentská skupinka a ich evanjelizačné víkendovky na začiatku semestra, septembrový deň mládeže v mestskej športovej hale ... ale aj spontánne párty, turistika a koncerty.

Každoročne prichádza do nášho zboru desať študentov, ktorí počas deviatich mesiacov v roku intenzívne študujú Božie slovo a zároveň ho uvádzajú do praxe v spomenutých ponukách. Spolu s niekoľkými učiteľmi je to tím pracovníkov, ktorí sú svojím intenzívnym nasadením požehnaním pre život a rast nielen tohto zboru, ale aj iných zborov v Európe a Ázii. Aj v životoch ostatných bratov a sestier smiem pozorovať praktický kresťanský život, či už v službe domácej duchovnej rodine, alebo ľuďom zo sveta, ktorí Krista ešte nepoznajú. V mnohých týchto oblastiach má hudba – a tak aj ja – svoje miesto.

Božia blízkosť

Počas náhleho shutdown nám ako spoločenstvu istý čas trvalo, kým sme sa zorganizovali a začali sa stretávať online via zoom alebo skype. Naše veľké spoločné stretnutia nám chýbajú, ale o to vzácnejšie, osobnejšie a zopätnejšie sú teraz online stretnutia malých skupiniek, kde sa môžeme pravidelne zdieľať, spoločne sa modliť a sýtiť sa Božím slovom. Potrebu pravidelnosti som pocítila najmä po prvej, tak trochu šokovej, fáze, v ktorej moje stránky na sociálnych médiách zaplavili nespočetné linky. Ich obsah je určite vzácny, ale človek ho nie je schopný stráviť naraz. Tiež sú vzácne pravidelné video-kázne a oznamy, či denné zamyslenia nad Božím slovom, ktorých autormi sú starší nášho zboru. Ťažšie je to so spoločným spevom online. No každý, čo vie ako-tak hrať na gitare a spievať, nájde svoje uplatnenie a ostatní sa k nemu môžu pripojiť. Aj keď sa vzájomne nepočujeme, všetci môžeme Pána chváliť a vieme, že On počuje. Vieme, že tento stav je len dočasný a že Ho raz budeme môcť vidieť tvárou v tvár a chváliť Ho dokonale bez priestorovej izolácie, bez akéhokoľvek obmedzenia.

V oblasti evanjelizácie boli síce kvôli koronavírusu všetky plánované podujatia zrušené, ale verím, že Boží plán záchrany pokračuje. Jeho moc prekážky nepozná! Ľudia zažívajú neistotu, obmedzenie, či existenčné straty. Silným zásahom do ľudskej duše je sociálna izolácia a s ňou spojená osamelosť. Internet je preplnený informáciami, ktoré zastrážujú alebo naopak spôsobujú ešte väčšiu apatiu a izoláciu od vonkajšieho sveta.

O čo dôležitejšia je „tá stará dobrá správa“ – nech už v akejkol'vek podobe a podaná s láskou – že Boh chce v Ježišovi Kristovi každému zjaviť svoju blízkosť!

Mňa však Božia blízkosť blaží. V Pánovi, Hospodini mám útočisko, preto ohlasujem všetky tvoje skutky (Žalm 73, 28). ■

DANICA GUŤANOVÁ
(CB Banská Bystrica)

V polovici februára tohto roku som navštívila Güetli vo Švajčiarsku – stredisko Švajčiarskej misie viery (SGM), ktorá úzko spolupracuje s Misiou na Níle (MN). Konal sa tam misijný týždeň pod názvom „Ruka v ruke“. Bol to jedinečný zážitok a chcem sa podeliť s čitateľmi Dialógu o svoje dojmy.

Misia na Níle

je viac ako 100-ročná „starenka“, ale stále čulá, živá a dokonca sa rozrastá. Pôsobí v šiestich krajinách Afriky v blízkosti rieky Níl: v Egypte, Etiópii, Eritrei, Sudáne, Kongu a Tanzánii. V týchto krajinách podporuje zdravotnícke, poľnohospodárske a vzdelávacie projekty. Spomeniem aspoň niektoré: nemocnica v egyptskej Naqade, kresťanská základná škola pre 1 200 žiakov v Eritrei, poliklinika v sudánskom Chartúme, centrum pre telesne postihnutých v Addis Abebe. V Etiópii sa nachádza misiou podporovaná klinika vo Walge a poľnohospodárske stredisko v Nono. V Kongu je škola pre krajcírky a stolárov, rehabilitačné centrum pre ženy traumatizované občianskou vojnou. V tanzánskej Kigome sa nachádza poľnohospodárska škola pre mladých ľudí a škola pre deti utečencov z Konga. Pracovníci MN ošetrojú chorých, vedú vzdelávacie semináre o základoch zdravia, výžive, hygiene, AIDS, plánovaní rodiny, zachraňujú deti ohrozené podvýživou. Učia domácich výhodne pestovať poľnohospodárske plodiny, chovať včely a domáce zvieratá, vrtajú studne s pitnou vodou. Podporujú absolventov škôl pri hľadaní pracovných miest, vedú ich k sebestačnosti. Popri rôznych činnostiach sa snažia prinášať obyvateľom čierneho kontinentu svetlo evanjelia.

Komunita v Güetli

V Güetli pracuje celkom 37 misionárov, sú to jednotlivci, ale i celé rodiny s deťmi. Žijú komunitným

spôsobom: spoločne pracujú, stravujú sa, vedú božnosti. Sú to evanjelici, ale SGM nie je závislá na cirkvi. Väčšinu tvoria Švajčiari, sú tu i Nemci a Slovenka Katka, pochádzajúca od Martina. V stredisku má na starosti kuchyňu. Chodí na nákupy potravín a výborne šoféruje. Okrem toho robila besiedky pre deti zo Slovenska. Güetli bola voľakedy hospodárska usadlosť. Rovnaký charakter má aj dnes, len v zmodernizovanej podobe. Budovy sú citlivo zrekonštruované so zachovaním dedinského rázu. Dostavalo sa nové krídlo, kde je veľká spoločná jedáleň, kuchyňa a pod nimi bohoslužobné priestory. Trochu obďaleč sú obrovské fóliovníky, skleník, maštal pre kravy a ovce, ovocný sad. Misionári pestujú kvety, už vo februári predávali vo vlastnom obchode pestrofarebné priesady letničiek. Vyhľadávaným artiklom je ich zelenina v bio kvalite. Aj hovädzí dobytok chovajú najmä kvôli mäsu na predaj. Z mlieka vyrábajú mliečne výrobky – tvaroh, jogurt, syry. V obchode sa dá kúpiť domáci chlieb, pečivo či ručne vyrobené suveníry. V celom areáli vládne dokonalá čistota a poriadok. Güetli počas týždňa pripomína jedno veľké mravenisko. Každý vie, kde je jeho miesto a všetci usilovne pracujú. MN má v neďalekej dedine Knonau administratívne centrum.

Na misijnú brigádu som necestovala sama. Boli sme 10-členná skupina z viacerých cirkví a rôznych končín Slovenska : mladá rodina s 3 deťmi z Nových Zámkov, farár zo Súľova, rodina z Batizoviec a ja

z Banskej Bystrice. Väčšiu časť brigádnikov tvorili domáci dobrovoľníci zo Švajčiarska. V Güetli nás srdečne a s láskou privítali a vzorne sa o nás postarali. Bývali sme v ich útulnom hoteli priamo na mieste.

Na začiatku týždňa každý brigádnik dostal „Wochenheft“ – zošit s rozvrhom týždňa. Čas denných jedál, pobožností sa dodržiaval na minútu presne. Pri práci bola väčšia benevolencia, mohli sme pracovať podľa svojich schopností a chuti. My, Slováci, sme sa snažili ukázať v dobrom svetle a robili sme, čo bolo v našich silách. Úlohou žien bolo baliť oblečenie a obuv pre chudobných v Sudáne, či na Ukrajine.

MN zhromažďuje ručne pletené veci pre deti do Afriky, ale aj použité ošatenie a obuv pre iné chudobné krajiny. Mnohé ženy na Slovensku podporujú misiu štrikovaním diek, detských čiapčiek, vestičiek, papučiek. Ich účelom je ochrániť malých Afričanov pred chladom najmä v noci. Hotové pletené výrobky sa posielajú do slovenského centra SGM, do Prameňa. Nájdete ho na Súši pri Starej Turej. Odtiaľ putujú do Güetli. Tu sa raz do roka urobí akcia, nahromadené veci sa pobalia do nevelkých balíčkov, naplní sa nimi kontajner a odošle sa loďou na africký kontinent. Okrem ošatenia sa do kontajnera zmestia aj iné veci, napr. šijacie stroje pre ženy, ktoré sa učia za krajčírky. Elektrina nie je v Afrike samozrejmosťou, preto sa tam posielajú len šliapacie stroje.

Mužov zamestnali v dielni pri výrobe nových regálov do skladu. Pre každého sa našla práca, pomáhali aj deti. V malých kontajneroch privážali veci zo skladu do priestoru, kde sme ich triedili a balili. Druhák Andrej usilovne strihal lepiacu pásku na zalepenie balíkov. Hotové balíčky deti odvážali na určené miesto.

V jedno popoludnie pre nás domáci pripravili exkurziu do

Autorka druhá zľava

malej čokoládovne. Tlmočníčku nám robila po celý čas pobytu Katka. Ochutnali sme čerstvé kakaové bôby, dozvedeli sa, ako sa vyrába kvalitná čokoláda. Nakonca sme si mohli vlastnoručne odliať a ozdobiť jednu tabličku čokolády pre seba.

Na záver dňa sa konali spoločné pobožnosti. Dr. Edward Rani, hosť zo Sudánu a riaditeľ kliniky Abu Rof, nám v strede týždňa pripravil sudánsky večer. Jedli sme sudánske jedlo, počúvali sudánske piesne a zážitky zo života v tejto krajine, o tom, že kresťanom sa tu nežije ľahko. Všetci kresťanskí misionári zo zahraničia museli z krajiny odísť.

Misionári majú vlastný spevník duchovných piesní. Sú dynamické, harmonické, ľahko pochyťte ich melódiu. Na naše prekvapenie boli niektoré v slovenčine a domáci ich vedeli bezchybne zaspievať.

Koncom týždňa, keď už nebolo čo baliť, sme pomáhali pri bežnej prevádzke strediska. Dostala som sa do pracovne s dvoma priemyselnými práčkami, veľkou sušičkou a manglom. Množstvo posteľnej bielizne z hotela, utierok, záster z kuchyne sa pomocou techniky dalo celkom zvládnuť. Pracovala som s misionárkou, ktorá v mladšom veku pôsobila v Afrike ako lekárka.

V Güetli sme sa stretli z rôznych krajín, kultúr a cirkví, hovorili sme rôznymi jazykmi. Napriek tomu sme prežívali jednotu vo Svätom Duchu. Ak chcete zažiť túto jedinečnú atmosféru a pomôcť dobrej veci, vyberte sa na brigádu do Güetli. Vašu pomoc vďačne privítajú aj misionári na Súši. Sú len štyria a zide sa im každá ochotná ruka. Majú svoje hospodárstvo, poskytujú ubytovanie pre kresťanské tábory i jednotlivcov. Vedúci strediska Prameň je mladý Nemec, volá sa Samuel a dohovoríte sa s ním po slovensky. Neohrozí vás jazyková bariéra. Dúfajme, že nebezpečný COVID-19 bude o pár mesiacov minulosťou a bude možné znova cestovať a stretávať sa. ■

Z ROKOVANIA RCB

MÁJ, JÚN 2020

Rada prerokovala a schválila:

Umiestnenie informácie o výskume na tému osobnej evanjelizácie, organizovanom organizáciou Ježiš pre každého, na webstránke Cirkvi bratskej **Pôžičku** z Waderovho fondu pre zbor v Trnave vo výške 30 000 s dobou splatnosti do 31. 12. 2025.

Žiadosť zboru v Žiline na predaj domu a pozemku v Dolnom Kubíne. Súčasťou súhlasu je dohoda medzi Radou a zborom o rozdelení výnosu z predaja v pomere 50% pre zbor v Žiline, 25% pre Fond Nové zbory s viazanosťou na 5 rokov pre nový zbor v Žiline, Za kostolom a 25% pre ústredie cirkvi.

Zorganizovanie voľby správcu zboru aj za špecifických epidemiologických podmienok, pričom je potrebné zabezpečiť osobné a tajné hlasovanie členov zboru.

Pilotný návrh Rady na rozdeľovanie štátnych prostriedkov od roku 2021 na Konferenciu CB v štyroch variantoch, pričom odporúča na schválenie variant D, ktorý vyjadruje výraznú mieru solidarity väčších zborov s malými a novovznikajúcimi zbormi.

Rada rozhodla:

Na základe rozhovoru s Pavlom Jurčom, že ho neprijíma do vikariátu. Rada súhlasí s tým, aby sa stal pastoračným asistentom, pokiaľ sa na tom dohodne so zborom Bratislava-Kaplnka.

Rada zobrala na vedomie:

Zrušenie spoločného stretnutia Rád SR a ČR v júni 2020.

Zmenu na poste Generálneho duchovného Ozbrojených síl a ozbrojených zložiek SR. Po Mariánovi Bodolló (ECAV) prevzal túto funkciu Viktor Sabo (ECAV).

Rozhodnutie kazateľa Dawsona Jonesa o ukončení jeho služby v Nitre a na Slovensku.

Že Marek Tomašovič bol zvolený za správcu Zboru Cirkvi bratskej v Trnave. Rozhodla per rollam o jeho vymenovaní za správcu Zboru Cirkvi bratskej v Trnave s účinnosťou od 1. 6. 2020 na plný úväzok. Rada vyjadrila per rollam súhlas s ukončením činnosti služby Juraja Kohúta ako kazateľa a ukončením jeho úväzku v cirkvi dohodou k 31. 5. 2020. Rada mu v mene celej cirkvi vyjadruje vďač-

nosť za intenzívnu a obetavú pätnásťročnú duchovenskú službu, ktorou sprevádzal a inšpiroval ľudí, a to nielen v trnavskom prostredí, ale v celej cirkvi. Naša vďaka patrí aj jeho manželke a rodine, ktoré boli zázemím nielen pre neho, ale aj pre mnohé aktivity spojené so zborom

Ďalej Rada:

Pokračovala v rozhovore o teologickej identite Cirkvi bratskej. Témou boli dve kapitoly z knihy *Spása je u Hospodina* (Božie slovo a Autorita Biblie).

JÚN

Rada rozhodla:

O predĺžení pracovného pomeru s vikárom Filipom Pangrácom (zbor Bardejov) na dobu určitú do 31. 8. 2021. Príspevok z Fondu Levita ostáva nezmenený.

O predĺžení pracovného pomeru s vikárom Jurajom Sabolom (zbor Košice) na dobu neurčitú podľa jeho návrhu. Príspevok z Fondu Levita momentálne nečerpá.

O zmene pracovného pomeru s vikárom Bohušom Vasiľom (zbor Nitra) z doby určitej na dobu neurčitú.

O predĺžení pracovného pomeru so Silviou Henzelovou (pastoračná asistentka v zbore Nitra) na dobu určitú do 31. 8. 2021. Jej mzdu bude naďalej v plnej výške refundovať zbor.

Rada vymenovala:

Slavomíra Polohu za administrátora Zboru Cirkvi bratskej v Leviciach s účinnosťou od 1. 7. 2020.

Za starších misijného zboru v Trnave Juraja Klementoviča a Tomáša Henžela. Rada poveruje predsedu PLANT.sk, aby inicioval prípravu ďalších starších v zbore.

Ďalej Rada:

Odvola Slavomíra Polohu z funkcie predsedu Evanjelizačno-misijného odboru na jeho vlastnú žiadosť a zároveň do tejto funkcie vymenovala Milana Mitana.

Privítala pozitívne informácie z návštevy troch členov Rady v misijnom spoločenstve Mozaika

Košice. Rozhovor s členmi spoločenstva a tímom vedúcich bol jednou z podmienok pred rozhodnutím o zriadení zboru. Rada rozhodla o zriadení misijného Zboru Cirkvi bratskej v Košiciach – Mozaika k 1. 9. 2020. Vymenovala správcu zboru (Ervin Mittelmann) a štyroch členov staršovstva.

Mala rozhovor so staršovstvom zboru v Banskej Bystrici o situácii v zbore a zámere kazateľa zakladať zbor na Liptove. Na základe žiadosti staršovstva poverila účasťou na členskom zhromaždení a moderovaním rokovania o zakladaní zboru na Liptove predsedu Rady a Juraja Kohúta.

Na otázky ohľadne cirkevného sobáša Rada odpovedala, že orgánom cirkvi, pred ktorým sa uzaviera manželstvo, je v Cirkvi bratskej iba ordinovaný kazateľ.

Zvažuje aj zmenu miesta konania preloženej Výročnej konferencie a jej skrátenie na jeden deň (10. 10. 2020). Spresňujúce rozhodnutie prijme v auguste, keď bude, dúfame, situácia jasnejšia.

Odporúča zborom, aby v súčasnej priaznivejšej epidemiologickej situácii zvolali odložené výročné členské zhromaždenia.

Odporúča kazateľom a vikárom účasť na spoločnej pastorálke s CB ČR 21.–23. 9. 2020 na dobrovoľnej báze.

Aktualizovala smernicu č. 30 – Výpočet započítateľnej doby duchovenskej činnosti, aby zodpovedala mzdovému predpisu platnému od 1. 1. 2020.

Upravila výšku kompenzácie ušlej mzdy členom Rady, ktorí nie sú v pracovno-právnom pomere s Cirkvou bratskou, na 5 €/hod. s platnosťou od 1. 7. 2020.

(Spracované z podkladov RCB.)

Oteplilo sa.

Po troch zmrznutých sa slnko opäť rozohrialo, ale nielen to. Život sa po ustupujúcej pandémie zasa začína vracat do pôvodných kolají. Mám na mysli zvyšujúci sa pohyb ľudí na verejnosti, ožívajúci pohyb v spoločnosti. Pred železničnou stanicou je opäť živo. Cestujúci prúdia hore-dolu a na lavičkách si teplé lúče slnka užívajú bezdomovci, tuláci a figúrky, hľadajúce samých seba.

Jedna lavička obďaleč je prázdna. Vlastne už nie. Rozšafná dáma v najlepších rokoch sa na ňu usadila a zaujala pozorovaciú pozíciu. Pokyvujúca prehodená noha cez nohu a sem-tam pohodenou hlavou uprataná ofina prezrádzali čo-to o jej vnútornom nepokoji. Pozorovala zoskupenie na obsadených lavičkách a bolo priam cítiť, ako osadníkmi pohŕda.

Neďaleko tejto scény postával vyčkávací taxikár. V istej chvíli sa ich pohľady stretli a naša dáma na taxikára zahučala svoj znalecký posudok situácie: „Tak toto by u nás policajti už dávno rozohnali. Tu to trpíte, takúto bandu naničhodníkov?“

Taxikár zvyknutý na takýto predstaničný obrázok len nezaujato mykol plecom a ďalej lenivo pozoroval pohybujúcich sa ľudí, či predsa len niekto k nemu nenastúpi.

Zo skupinky osadníkov zrazu vyskočila červenovlasá dievčina a rázne vykročila k našej pozorovateľke. Za tých niekoľko krokov stihla dotýcnú paniu poslať kade-tade a keď už bola pri nej, tresk, vlepila jej precíznu facku.

„A keď to máš doma lepšie, tak ťahaj domov a neotravuj tu!“ – tresk, druhou fackou potvrdila úprimnosť svojich slov.

Ohnivá žienka sa rovnako rázne vybrala späť na svoje miesto v tábore známych neznámych.

Znalkyňa sa ani len nepohla. Noha sa prestala kývať, hlava po dvoch fackách s ustálenou ofinou zrejme prepočítavala, čo sa to práve stalo. Po hodnej chvíli vytiahla telefón a čakala, až sa jej volaný ozve. No ale to už priateľ ohnivej žienky vnímal ako signál včas opustiť scénu. Krotkým hlasom a jemným gestom povzbudil fackárku, že by bolo načase sa pobrať ďalej.

Opatrnosti nie je zrejme nikdy dosť. Ani doma, ani vonku.

Musel som s trolejbusom odísť.

O hodinu a pol, keď som sa vrátil, na placi už nikto z predchádzajúcej scény nebol, a tak neviem, ako to dopadlo.

Je však isté, že v cudzine vykrikovať, aké to je doma lepšie, sa nevypláca.

Pretože do cudziny je lepšie chodiť s otvorenými očami s túžbou priniesť domov niečo, čo môj domov zlepši. Alebo mi skúsenosť z cudziny prinesie domov vďačnosť za to, čo doma mám. Ak však vidím v cudzine biedu, ktorej chcem a viem pomôcť, tak na to treba ísť od lesa. A o tom by vedel rozprávať Allan Bussard z nadácie Integra.sk, ktorý si biedu v cudzine tiež všíma, ale hľadá spôsob, ako ju zmierniť. Popritom už tiež nie jednu facku v cudzine schytil, ale to je úplne iný príbeh.

Si myslím ■

O SPRÁVE A PRIZNANÍ

BOHUSLAV PIÁTKO
(šéfredaktor)

*Kto srší hnevom, zaslúži si pokutu,
ak mu ju však odpustiš, iba zväčšíš zlo
(Prísl 19, 19).*

Na Slovensku sa od jeho vzniku dialo všeličo, aj nedemokratické, aj nedobré, a tak to neboli správy upokojujúce. Častejšie boli bojové. Vždy bolo totiž do koho (a najmä do čoho) udrieť. Len si spomeňte: Kováč bil do mečiarníkov, Schuster a Gašparovič do dzurindovcov a Kiska bil do ficovcov. Niektorí oprávnené, podaktorí nie..

Ani s prvou ženou v prezidentskom paláci som si veľmi nerozumel. Mal som pocit, že nevie vystúpiť z tieň strany, z ktorej pochádza. A potom predniesla správu o stave republiky. Čakal som, že tak ako jej predchodcovia, bude biť. Prekvapene som počúval, ako na jednu úroveň (pozitívnu) postavila pandemické opatrenia predchádzajúcej i súčasnej vlády. A potom s nadhľadom, na aký sa doteraz nezmohol žiaden jej predchodca, pomenovala hlavné príčiny súčasného stavu štátu.

Len pár príkladov (voľne):

Verejný sektor a digitalizácia – V kríze sa verejný sektor dostal do vážnych ťažkostí. Jeho infraštruktúra nebola na krízovú situáciu dostatočne pripravená, hoci sa na vybudovanie jeho digitalizácie minuli stovky miliónov eur.

Ekonomika – Ak sme ešte v rokoch 2003 až 2008 výkonnosťou ekonomiky priemer únie dobíjali, od roku 2012 už prakticky len stagnujeme. Hospodársky model založený na nízkych mzdách a lákaní priamych zahraničných investícií, sa už, podľa všetkého, vyčerpal a nikto to neriešil. Z ponúkaných prostriedkov EÚ sme boli schopní čerpať len 33 percent. Pričom

Posledných takmer 30 rokov som si s prezidentmi SR veľmi nerozumel. Asi preto, lebo od vzniku samostatného Slovenska (1993) až do roku 2014, teda viac ako 2 desaťročia existencie samostatného a demokratického Slovenska, prezidentské kreslá obsadzovali muži s komunistickými rodnými listami. (Tých som nemusel ani pred revolúciou.) A ako je zvykom v parlamentných demokraciách s prezidentskou hlavou štátu, všetci každý rok prednášali správy o stave republiky, aby nás poučili, ako má fungovať štát vydaný napospas slobode.

veľká časť prostriedkov sa použila na investície do oblastí, ktoré nie sú strategicky významné, sú poznačené prešľapmi, ktoré vedú k tomu, že aj z tých málo peňazí budeme musieť časť Únii vrátiť. To sa už nesmie zopakovať.

Justícia – Ako je možné, že až tragická smrť dvoch mladých ľudí a jej vyšetrovanie priniesli odhalenia o zneužívaní moci na súdoch a prokuratúre? Ako je možné, že takto vybudovaná korupčná sieť služieb a protislužieb sa roky rozvíjala a nerušene fungovala bez toho, aby došlo k akémukoľvek spochybneniu zlyhávajúcich sudcov a prokurátorov? Odpoveď je pomerne jednoduchá – lebo im v tom nikto nezabránil.

Aké jednoduché by bolo udrieť: Za všetko môžu predchádzajúce vlády Smeru.

Nepovedala to, nebila do tých, čo to zavinili. Povedala – to sa už nesmie opakovať.

No to, čo nepovedala ona, asi nechtiac, v reakcii na jej správu, povedal dlhoročný expremiér: „Pani prezidentka nepovedala nič nového...“ Zrejme ju chcel trochu „zhodiť“, no tejto vete možno rozumieť aj tak, že keď nepovedala nič nové, povedala to, čo je známe a jasné. A ak si jeho slová prečítame takto, potom ide o najväčšie priznanie zlyhania, aké sme v tejto republike zažili. Ak použijem trochu sarkazmu – priznanie je základnou podmienkou na dohodu o vine a treste.

Neviem, či pani prezidentka vystúpila zo svojho tieňa, ale určite prekročila tieň svojich predchodcov. ■

KRÍŽOVKA

„Kto je priateľ? Prvý človek, ktorý prichádza, keď...“

Autor: Peter Kailing	Ale	Oľutoval	Časť vety	POMÔCKY Štet, Ike, Iso, Bs, Cs	TAJNIČKA	51, rím.	Omotaj	Hedviga (dom.)	Aleja (čes.)
Časť hlavy				Nadanie Ejej	•				
Stratil vlasy					•				
	Živočíšne tuky				•	Kráča Ovládam			
Hraj				Telesná vý- chova (skr.)	•		Tiež Chem. zn. Cézia		
Časť tváre				Volanie mačky Zárodok (v matke)	•			Zanechal	Farba v kartách
Zvratné zámeno			Stav. materiál A podobne (skr.)		•				
Lyžiarska disciplína					•		Pápá Súčiastka (vo valci)		
	Prejav lásky	Predložka (podo) Sklon			•	Čistiaci prostriedok			
MPZ Baham. ostrovy			501, rím. Prezývka Eisenhowera		•	Skr. norma- liz. organi- zácie Tebe			
Omám, opoj				Podklad vozovky United states (skr.)	•				„M“ fonet.
Kuloár					•				
Niekde					•	Tíši!			

Tajnička krížovky z RELAXU Dialóg č. 4/2020.

Chromý na správnej ceste predstihne i zdravých, KTORÍ BLÚDIA. / Knihu za riešenie posielame Ľ. Marhoferovi z Martina

Vyriešenú tajničku krížovky z tohto čísla posielajte e-mailom alebo poštou na nižšie uvedené adresy:

svatava@swanmail.sk, DIALÓG, Sadová 28, 900 51 ZOHR do 5. 8. 2020. Nezabudnite nechať na seba kontakt (meno, telefón, adresa).

Správneho riešiteľa všetkých úloh odmeníme reprezentácnou obrazovou publikáciou z vydavateľstva Media Svatava.

Správne odpovede z tohto čísla uverejníme v Dialógu 9/2020.

Stranu pripravil Peter Kailing

